

Regio Midden-Holland

Jaarstukken 2023

Versienummer: 1.0
Datum: 1 april 2024

Dagelijks Bestuur 3 april 2024
Algemeen Bestuur 3 juli 2024

Postbus 305
2800 AH GOUDA
www.regiomiddenholland.nl

Regio Midden-Holland

Productnummer	
Omschrijving	Jaarstukken Regio Midden-Holland 2023
Status	Vastgesteld Algemeen Bestuur d.d. 3 juli 2024
Datum	1 april 2024
Opdrachtgever	Algemeen Bestuur
Opgesteld door	M. de Heide

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	5
2	Rekening in één oogopslag.....	8
2.1	Resultaat Regio Midden-Holland 2023.....	8
2.2	Resultaatbestemming.....	9
3	Jaarverslag	11
3.1	Programma Regio Midden-Holland	11
3.1.1	Programma Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt	11
3.1.2	Programma Verkeer en Vervoer	12
3.1.3	Programma Ruimte en Wonen	17
3.1.4	Programma Duurzaamheid	19
3.1.5	Cultuur	20
3.1.6	Wat heeft het programma Regio Midden-Holland gekost?	21
3.1.7	Algemene dekkingsmiddelen	21
3.2	Paragrafen.....	22
3.2.1	Lokale Heffingen.....	22
3.2.2	Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.....	22
3.2.3	Onderhoud Kapitaalgoederen	24
3.2.4	Financiering	25
3.2.5	Bedrijfsvoering.....	27
3.2.6	Openbaarheid.....	29
3.2.7	Verbonden Partijen.....	29
4	Jaarrekening	30
4.1	Balans Regio Midden-Holland per 31 december 2023	30
4.2	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	32
4.2.1	Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening	32
4.2.2	Vaste activa	32
4.2.3	Vlottende activa	33
4.2.4	Voorzieningen.....	33
4.2.5	Vaste schulden	33
4.2.6	Vlottende passiva	34
4.2.7	Waarderingsgrondslagen WNT	34
4.2.8	Grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording.....	34

4.3	Toelichting op de balans	35
	Activa	35
4.3.1	Materiele vaste activa	35
4.3.2	Vlottende activa	35
	Passiva	38
4.3.3	Vaste passiva	38
4.3.4	Vlottende passiva	39
4.3.5	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	40
4.4	Overzicht van baten en lasten	41
4.4.1	Overzicht van baten en lasten	42
4.4.2	Verschillenanalyse overzicht van baten en lasten	43
4.4.3	Onvoorzien	45
4.4.4	Incidentele baten en lasten	45
4.4.5	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	46
4.4.6	Taakvelden	48
4.4.7	EMU-saldo	48
4.4.8	Verantwoording rechtmatigheid	49
4.4.9	Wet Normering Topinkomens	51
5	Vaststelling jaarstukken 2023	53
6	Controleverklaring	54
	Bijlagen	55
	Bijlage 1 Inwonersbijdrage 2023 per gemeente	56
	Bijlage 2 Staat van reserves 2023	57

1 Voorwoord

Midden-Holland: de regio midden in de Randstad

De Regio Midden-Holland is een afspiegeling van Nederland in het klein. Kenmerkend is onze diversiteit, ons polderlandschap en het feit dat alles nabij is. Dat is de kracht van onze regio, hierdoor kunnen inwoners van de ene gemeente gebruik maken van voorzieningen in een andere gemeente. Werken aan eigen leefbaarheid versterkt de leefbaarheid van de gehele regio en andersom. Het dagelijks bestuur, de bestuurlijke tafels, de klankbordgroep van raadsleden en de colleges hebben in 2021 het positioneringsdocument 'Midden-Holland: de regio midden in de Randstad' opgesteld. Dit document is gericht op het formuleren van de strategische positie van regio Midden-Holland. Hierin worden tien prioritaire issues geïdentificeerd, gekoppeld aan drie thema's: Groeigebied, Bereikbaarheid en Economische vitaliteit. Deze thema's komen mede voort uit eerder ontwikkelde agenda's en visies, zoals de Regionale Economische visie; de Agenda Verstedelijking en Mobiliteit, de Regionale Agenda Wonen en het Regionaal Verkeer en Vervoersplan.

Naar aanleiding van bezoek van het college van Gedeputeerde Staten aan regio Midden-Holland is in 2022 met een bijdrage van de provincie gestart met een onderzoek naar de bestuurlijk regionale ecosystemen in regio Midden-Holland (Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem (BRE) Midden-Holland). Dit onderzoek is uitgevoerd door bureau Berenschot in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen. De uitkomsten van dit onderzoek laten zien dat regio Midden-Holland er goed voor staat, maar tegelijkertijd ook voor een kantelpunt staat.

Het onderzoek geeft aan dat het belangrijk is om stappen te maken in onze samenwerking. De eerste stap is om te werken aan ons gezamenlijk verhaal – het Verhaal van Midden-Holland – hiermee richten wij onze samenwerking. Verder bevestigt het onderzoek de constatering van het algemeen bestuur en de tafelvoorzitters over de capaciteitsknelpunten. Op basis van de inhoudelijke opgaven, georganiseerde randvoorwaarden en het draagvlak voor samenwerking is het, volgens de onderzoekers, nú het moment (kantelpunt) om aanvullende capaciteit in te zetten om meer concrete resultaten te behalen. Aan gemeenteraden is in 2023 gevraagd om een zienswijze uit te brengen op een incidentele begrotingswijziging voor 2024 hierover waarmee de slagkracht van de regio Midden-Holland kan worden versterkt.

In aanloop naar de verkiezingen voor Provinciale Staten in 2023 organiseerde de regio Midden-Holland, in samenwerking met de Chocoladefabriek/Bibliotheek van Gouda, op 13 maart hét provinciale regiodebat in de provincie Zuid-Holland. Het verkiezingsdebat werd goed bezocht en was nadrukkelijk bedoeld om inwoners en ondernemers uit de regio met lijsttrekkers in gesprek te laten gaan. Thomas van Zijl (BNR) presenteerde het debat met en tussen diverse lijsttrekkers over actuele regionale en provinciale thema's:

- Wonen en Ruimte (Energietransitie, bodemdaling, woningbouw en asiel- en spreidingsbeleid);
- Economie en duurzame groei (werkgelegenheid, MKB, bedrijfshuisvesting, innovatie);
- Bereikbaarheid en mobiliteit in de regio (OV, auto, fiets).

Ook is tijdens de formatie een film meegegeven met de belangrijkste punten vanuit onze regio voor de onderhandelaars van de provinciale partijen.

In 2023 zijn diverse bijeenkomsten voor raadsleden en bestuurders georganiseerd over de regionale samenwerking.

- Op 25 mei organiseerde de regio een collegeconferentie. Aansluitend vond in de avond een bijeenkomst plaats voor gemeenteraadsleden en Statenleden woonachtig in Midden-Holland. Onderwerp van gesprek tijdens beide bijeenkomsten was het eindrapport Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem (BRE) Midden-Holland.
- Op 7 september vond een raadsledenavond met motiemarkt plaats over inkoop Jeugd/ Wmo.
- En op 28 september was er een raadsledenavond over het Regionale Energie Strategie programma zon op veld.
- Op 6 december vond een collegebijeenkomst plaats met een terugblik op resultaten van 2023 en een korte vooruitblik met tafelvoorzitters.
- Op 14 december vond een digitale informatiebijeenkomst plaats voor raads- en commissieleden. De voorzitters van de bestuurlijke tafels gaven online een update van de belangrijkste ontwikkelingen. Ook was er een toelichting over NOVEX-gebied Groene Hart.

In 2022 is gestart met de bestuurlijke overlegdagen. Op deze netwerkmiddag vergaderen zoveel mogelijk bestuurlijke tafels van onze regionale samenwerking. Dit geeft ook ruimte voor onderlinge ontmoeting, het bespreken van dwarsverbanden tussen de bestuurlijke tafels en het presenteren van een plenair thema. In 2023 waren er twee bestuurlijke overlegdagen op 16 maart en op 12 oktober. De plenaire thema's waren het NOVEX-gebied Groene Hart en respectievelijk de ontwikkeling van het Middengebied Zuidplaspolder / Vijfde Dorp.

Deze jaarrekening richt zich op de verantwoording van de regionale budgetten, gerelateerd aan de begroting. In de regionale netwerksamenwerking wordt meer gerealiseerd dan alleen deze financiële verantwoording beschrijft. Budgetten van projecten die volgen uit regionale ambities en/of visies en agenda's van de bestuurlijke tafels waaraan een gemeente deelneemt, worden verantwoord in financiële stukken van de betreffende gemeente.

Financieel hebben we een positief resultaat van € 204.443,-. Naast het feit dat wij ook in 2023 doelmatig omgingen met de beschikbare middelen, ligt de verklaring omtrent het positieve resultaat onder andere in het feit dat:

- bij het door Regio Midden-Holland gefinancierde project "MKB deal / Triple Helix" (ad. € 140.000,-) een onderbesteding van in totaal € 73.595,- is gerealiseerd. Dit bedrag is als vordering op de balans opgenomen en in de algemene middelen vrijgevallen.
- de budgetten van vier bestuurlijke tafels een budgetoverschrijding hebben gerealiseerd. In goedkeuring van het algemeen bestuur d.d. 17 januari 2024 wordt het niet bestede reguliere jaarbudget 2023 (ad. € 52.988,-) van de bestuurlijke tafels naar het begrotingsjaar 2024 overgeheveld.

Het overgehevelde budget zal tezamen met het reguliere jaarbudget worden ingezet om de voorgestelde doelen en verplichtingen te kunnen financieren.

- de budgetten van de apparaatskosten en doorberekende kosten een budgetoverschrijding van respectievelijk € 19.000,- en € 15.900,- hebben gerealiseerd.
- er in 2023 een renteresultaat van ruim € 39.500,- is gerealiseerd waar in de programmabegroting geen rekening mee is gehouden, maar waarvoor in de managementrapportage een begrotingswijziging van € 30.000,- is opgenomen.

Een uitgebreide toelichting op de baten en de lasten wordt weergegeven in hoofdstuk 4.4.

In hoofdstuk 2.2 is de voorgestelde resultaatbestemming weergegeven. Ook in 2023 hebben we nadrukkelijk gekeken naar de rechtmatige besteding van middelen. Het oordeel daarover is tot uitdrukking gekomen in de goedkeurende accountantsverklaring.

Voor de totale verantwoording per programma verwijzen we u naar hoofdstuk 3.

2 Rekening in één oogopslag

2.1 Resultaat Regio Midden-Holland 2023

We sluiten het jaar 2023 met een positief resultaat van € 204.443,- Dit exploitatieresultaat is per kostensoort als volgt opgebouwd:

Regio Midden-Holland		2023	
		Realisatie	Begroting
KS Omschrijving			
Algemene Bijdrage		-439.062	-439.062
Overige Bijdragen		-39.653	-30.000
Projectbaten		-595.430	-762.000
Totaal Baten		-1.074.145	-1.231.062
Personeelskosten		16.691	16.500
Apparaatskosten		50.592	69.000
Directe productkosten		273.168	455.707
Doorberekende kosten		61.672	77.572
Projectlasten		595.430	762.000
Totaal Lasten		997.552	1.380.779
Totaal saldo van baten en lasten		-76.593	149.717
Mutatie reserve		-127.850	-179.707
Resultaat		-204.443	-29.990

NB In alle overzichten worden de baten weergegeven met een negatief bedrag en de lasten met een positief bedrag

Voor een compleet overzicht van de lasten en baten wordt verwezen naar hoofdstuk 6 overzicht van baten en lasten.

2.2 Resultaatbestemming

Wij stellen u voor om het positieve resultaat van € 204.443,- aan de bestemmingsreserves toe te voegen.

Ter dekking van de benodigde aanvullende capaciteit, voor de uitvoering van de door de bestuurlijke programma's voorgenomen projecten, wordt € 203.312,- aan bestemmingsreserve "Aanvullende capaciteit uitvoering van de bestuurlijke programma's" toegevoegd.

Met betrekking tot de bestemmingsreserves van de bestuurlijke tafels wordt € 1.130,55 aan de bestemmingsreserves toegevoegd. Met deze toevoeging is het niet bestede jaarbudget 2023 van de bestuurlijke tafels in 2024 beschikbaar.

De mutatie in de bestemmingsreserve van de bestuurlijke tafels betreft de op 4 oktober 2023 door het algemeen bestuur vastgestelde Management Rapportage. Aangezien de gerealiseerde kosten uit de bestemmingsreserve onttrokken zijn, sluit het restant van de bestemmingsreserve aan met de budgetoverheveling waarover het Algemeen bestuur op 17 januari 2024 is geïnformeerd. Op basis van de huidige bestuurlijke afspraak hebben de bestuurlijke tafels éénmalig de mogelijkheid om het niet bestede jaarbudget naar het nieuwe begrotingsjaar over te hevelen. Indien het saldo van de budgetoverheveling binnen de periode van een jaar niet besteed is, zal het saldo in de algemene middelen vrijvallen. Om de bestuurlijke tafels de gelegenheid te geven om het beschikbare budget optimaal te benutten is de afspraak om de kosten in eerste instantie ten laste van de bestemmingsreserve te brengen en vervolgens het reguliere budget 2023 wordt uitgeput. Het resterende saldo van het reguliere jaarbudget komt op basis van de bestuurlijke afspraak in aanmerking voor een budgetoverheveling.

Met betrekking tot het begrotingsjaar 2024 is afgesproken dat er in totaal € 52.988,- vanuit het boekjaar 2023 voor de bestuurlijke programma's beschikbaar blijft, dit betreft het saldo van het niet bestede reguliere programmabudget 2023.

Omdat boekhoudkundig in eerste instantie het reguliere jaarbudget 2023 is uitgeput en vervolgens de onttrekking uit de bestemmingsreserve hebben plaatsgevonden lijkt de budgetoverheveling beperkt. Met deze saldering wordt alleen onderstaande budgetoverheveling in het voorstel resultaatbestemming opgenomen.

Op basis van bovenstaande toelichting bedraagt de mutatie in de bestemmingsreserve € 1.131,- en heeft betrekking op het volgende programma:

1. Programma Duurzaamheid;
 - a. Een budgetoverheveling van € 1.131,- van het jaar 2023 naar 2024.

De saldi van de budgetoverheveling zal aan de reeds bestaande bestemmingsreserve worden toegevoegd.

In de onderstaande tabel (kolom Resultaat 2023) staat exact aangegeven hoe het volledige resultaat bestemd is.

De algemene reserve en de bestemmingsreserves na resultaatbestemming, zoals voorgesteld aan het Algemeen Bestuur, zien er dan als volgt uit:

Reserves Regio Midden-Holland	Stand 31-12-2023 voor bestemming	Resultaat 2023	Bestemming	Uitkering	Stand 31-12-2023 na bestemming
Algemene reserve					
- Algemene reserve	100.000	0	0	0	100.000
Subtotaal algemene reserve	100.000	0	0	0	100.000
Bestemmingsreserves					
- Bestemmingsreserve Regionale Agenda Wonen	0	0	0	0	0
- Bestemmingsreserve Programmaondersteuning en	88.972	0	0	0	88.972
- Bestemmingsreserve Verkeer Algemeen	30.077	0	0	0	30.077
- Bestemmingsreserve Economie, Onderwijs en	18.679	0	0	0	18.679
- Bestemmingsreserve Ruimte en Wonen	18.600	0	0	0	18.600
- Bestemmingsreserve Verkeer en Vervoer	14.579	0	0	0	14.579
- Bestemmingsreserve Aanvullende capaciteit uitvoering van bestuurlijke programma's	141.629	203.312	203.312	0	344.941
- Bestemmingsreserve Duurzaamheid	0	1.131	1.131	0	1.131
Subtotaal bestemmingsreserves	312.536	204.443	204.443	0	516.979
Totaal	412.536	204.443	204.443	0	616.979

Bedragen x € 1,-

3 Jaarverslag

De programma's in de begroting 2023 op hoofdlijnen vormen de basis voor de verantwoording voor het jaar 2023. In deze jaarrekening hebben we een financiële toelichting per programma opgenomen. In hoofdstuk 3.1 wordt het programma Regio Midden-Holland uitgesplitst in een viertal inhoudelijke bestuurlijke programma's die vanuit de gemeenschappelijke regeling voor de deelnemende gemeenten gecoördineerd worden. Per bestuurlijk programma wordt aangegeven wat bereikt is in relatie tot de voornemens uit de begroting.

3.1 Programma Regio Midden-Holland

Organisatorisch wordt gewerkt vanuit het principe van de netwerkorganisatie. Uitgangspunt hierbij is dat de ondersteuning van de regionale strategische programma's vanuit de gemeenten in onderling overleg wordt geregeld. Elke gemeente levert naar rato ambtelijke inzet op één van de vier inhoudelijke bestuurlijke overleggen. Cultuur wordt als extra te behartigen onderwerp regionaal opgepakt en organiseert zich inmiddels steeds meer als bestuurlijk overleg. Iedere gemeente levert ook een voorzitter van één van deze bestuurlijke overleggen. Het Regionaal Platform functioneert als inhoudelijk strategisch overleg waar de inhoud van de programma's samenkomt, onderlinge afstemming tussen programma's plaatsvindt en de lobby strategie van de regio wordt vastgesteld.

Voor de regionale taken binnen het Sociaal Domein vormt met ingang van 2022 de samenwerkingsovereenkomst Jeugd en Wmo 2022-2024 de basis voor uitvoering van de gemeenschappelijke taken. Het Sociaal Domein is met ingang van 2023 geen apart programma meer binnen de begroting en komt om die reden niet terug in deze verantwoording. Wel wordt nog samengewerkt in relatie tot andere tafels, bijvoorbeeld als het gaat over Wonen en Zorg.

3.1.1 Programma Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt

Wat wilden we bereiken?

- Wij willen een sterke, veelkleurige economische regio zijn, waar ruimte is voor innovatie en economische groei.
- Wij willen dat de economie in Midden-Holland een aantrekkelijke en duidelijke positie inneemt ten opzichte van de aangrenzende stedelijke regio's.
- Wij willen een passend economisch profiel voor de regio waar partijen uit de triple helix zich verbonden mee voelen.
- Wij willen een verbetering van de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt.
- Wij gaan uit van een intensieve samenwerking met externe partners in het triple helixoverleg, met gemeenten en andere partners waarbij de flexibiliteit van de netwerksamenwerking leidend is.
- Wij willen de kwaliteiten van de economie versterken met een ontwikkelingsgerichte ruimtelijke ordening die ruimte biedt aan flexibiliteit, transformatie en vernieuwing.
- Wij willen de kracht van Midden-Holland actief uitdragen binnen en buiten de regio.
- Wij willen versterking van de netwerk- en lobbykracht vanuit de samenwerking Economie, Onderwijs, Arbeidsmarkt Midden-Holland bij bovenregionale overheden en netwerken.

Wat is er gerealiseerd?

- Wij hebben ingespeeld op de Statenverkiezingen 2023 door contacten te leggen met (nieuwe) Statenleden en gedeputeerde Ruimte en gedeputeerde Economie.
- Wij hebben de ruimtelijk-economische belangen behartigd in gesprekken met de gedeputeerde Economie.
- Wij hebben deelgenomen aan bovenregionale overleggen over Economie, Onderwijs, Arbeidsmarkt.
- Wij hebben de ruimtelijk-economische belangen behartigd bij het opstellen van de regionale zienswijzen op ontwerp-wijzigingen provinciaal omgevingsbeleid en zijn hierover in samenwerking met het programma Ruimte met de provincie in gesprek gegaan.
- Wij hebben de ruimtelijk-economische aspecten ingebracht in de regionale Ambitieagenda Midden-Holland als bijdrage aan de ruimtelijke puzzel van de provincie.
- Wij hebben strategische inbreng geleverd bij de verkenning naar een regiodeal Midden-Holland.
- Wij hebben de kwalitatieve regionale bedrijventerreinenstrategie Midden-Holland opgesteld.
- Wij hebben de kwalitatieve regionale bedrijventerreinenstrategie Midden-Holland vastgesteld en met aanvaarding door Gedeputeerde Staten afgerond.
- Wij hebben een uitvoeringsplan ter realisatie van de regionale bedrijventerreinenstrategie Midden-Holland vastgesteld.
- Wij hebben deelgenomen aan de actualisering van de provinciale behoefteraming kantoren.
- Wij hebben besloten tot actualisering van de regionale kantorenstrategie Midden-Holland 2019.
- Wij hebben de uitvoering van de MKB-projecten uit de Innovatieagenda gefaciliteerd.
- Wij hebben met werkbezoeken ingezet op verbetering van de verbinding tussen onderwijs, arbeidsmarkt en economie.
- Wij hebben ons bij andere regio's extern georiënteerd op effectieve samenwerking en vervolg van de innovatieagenda.
- Wij hebben verbindingen gelegd met aanpalende beleidsterreinen, in het bijzonder ruimte, duurzaamheid en verkeer en vervoer.

Wat heeft het gekost?

Voor de uitvoering van de activiteiten in 2023 was een budget beschikbaar van € 169.306,- waarvan € 150.627,- is besteed.

De gerealiseerde kosten 2023 hebben betrekking op:

- De projectmatige kosten MKB deal "Uitvoeringsagenda Triple Helixoverleg".
- De projectmatige kosten "Regionale kwalitatieve bedrijventerreinenstrategie Midden-Holland".

3.1.2 Programma Verkeer en Vervoer

In 2017 is het Regionaal Verkeer- en Vervoerplan (RVVP) van Regio Midden-Holland door alle raden voor 10 jaar vastgesteld. Dit plan is in goede samenwerking met andere overheden en brede participatie van stakeholders opgesteld. Het RVVP geeft invulling aan het programma verkeer en vervoer van de regio. Afgesproken was dat het uitvoeringsprogramma van het RVVP om de 3 à 4 jaar zou worden geactualiseerd. Deze actualisatie is in december 2021 afgerond met de vaststelling van

het geactualiseerde uitvoeringsprogramma Regionaal Verkeer- en Vervoerplan / Regionaal Mobiliteitsprogramma (RVVP / RMP) door de colleges van B en W en het dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. In het bestuurlijk overleg Verkeer en Vervoer van oktober 2023 is ter bevordering van de uitvoerbaarheid besloten om logische combinaties aan te brengen van projecten. Resultierend in een overzichtelijk aantal van 22 projecten.

Wat wilden we bereiken?

Vertrekkend vanuit een inventarisatie van trends en ontwikkelingen is onze ambitie op het gebied van mobiliteit voor de regio Midden-Holland gericht op de transitie naar een duurzaam mobiliteitssysteem en kan als volgt worden samengevat: een concurrerende, leefbare en innoverende regio, met schoon en energiezuinig vervoer.

Als antwoord op de hoofdpogaven zijn in het RVVP tien speerpunten (A t/m J) voor beleid benoemd:

- A. Doorstroming hoofdroutes voor regionaal autoverkeer optimaal benutten.
- B. Economische bereikbaarheid voor goederen garanderen langs kwaliteitsnetwerken.
- C. Doorstroming rond brugopeningen voor auto en scheepvaart.
- D. Stimuleren OV-gebruik en ketenmobiliteit van en naar grote(re) steden.
- E. OV in buitengebied borgen, faciliteren kleinschalig collectief vervoer.
- F. Afmaken van het kwaliteitsnetwerk veilige fietsroutes.
- G. Bevorderen van de veiligheid op recreatieve wandel- en fietsnetwerken.
- H. Minimaliseren conflict tussen zwaar (landbouw-)verkeer en zwakkere verkeersdeelnemers.
- I. Flexibel en duurzaam reisgedrag bevorderen door gebruik van ICT en nieuwe technologie.
- J. Bevorderen van deelgebruik van mobiliteitsvoorzieningen.

In het geactualiseerde uitvoeringsprogramma behouden we deze tien speerpunten. Wel zijn daar voor het thema duurzaamheid nog twee speerpunten (K en L) aan toegevoegd, vanuit de (nieuwe) opgaven die er liggen naar aanleiding van het Klimaatakkoord en Schone Lucht Akkoord:

- K. Stimuleren van fietsen, lopen, OV-gebruik en deelmobiliteit door fysieke- en gedragsmaatregelen.
- L. Stimuleren schone mobiliteit door versnellen van zero emissie tank- en laadinfrastructuur.

Deze vormen samen met de genoemde speerpunten voor het RVVP de uitgangspunten voor het geactualiseerde RVVP-uitvoeringsprogramma / Regionaal Mobiliteitsplan (RMP) 2022 en verder.

Wat is er gerealiseerd?

In het uitvoeringsprogramma staat beschreven wat de regio Midden-Holland de aankomende jaren concreet gaat doen om uitvoering te geven aan het realiseren van de opgaven uit het RVVP. De 12 speerpunten zijn gekoppeld aan 22 concrete projecten in het uitvoeringsprogramma. Per project is steeds aangegeven of sprake is van lobby, samenwerking of uitvoering.

In het kader van het speerpunt “Doorstroming hoofdroutes voor regionaal autoverkeer optimaal benutten” hebben we het volgende gedaan:

- Lobby bij Rijk en Provincie ten behoeve van RVVP-project “Vervolg A12 Gouda-Utrecht met realisatie directe verbinding A12/N11 in westelijke richting (Bodegravenboog)”: Dit onderwerp verloopt via twee sporen op zowel de tafel Beter Bereikbaar Gouwe als via het MIRT traject A12.

In juni informeerde de gedeputeerde de gemeenten over de herprioritering van rijksprojecten (MIRT). In de brief werd gemeld dat gezien de status van de Bodegravenboog, geen realisatie voorzien wordt op voorzienbare termijn. De status zijnde dat de Bodegravenboog geen onderdeel uitmaakt van het MIRT projectenboek en de brief van de minister d.d. 17 maart 2023 waarin gemeld wordt dat het rijk de prioriteit legt op instandhoudingsprojecten. De provincie heeft in haar coalitieakkoord het volgende daarover opgenomen: “Het veranderend rijksbeleid voor infrastructuur met de focus op beheer en onderhoud heeft de Bodegravenboog binnen het programma Beter Bereikbaar Gouwe verder uit beeld gebracht. We laten de ambitie om het betreffende gebied beter bereikbaar te maken niet los. Wij zetten onze middelen anders in. De provincie richt zich nu op de realisatie van het fiets- en waterprogramma uit het maatregelenpakket.”

Begin 2024 zal een vervolgonderzoek starten over hoe de aansluiting N11 en A12 kan worden verbeterd. Het vervolgonderzoek bestaat uit meerdere onderdelen, te weten: ontwerp van ontbrekende aansluiting, verbeteren van de fietsverbinding en mogelijke optimalisaties aan de N459. Met inzicht in al deze onderdelen kan een tot een gefaseerde aanpak worden overgegaan. Met de partners binnen de samenwerking Beter Bereikbaar Gouwe wordt de gezamenlijke inzet en lobby verder afgestemd.

- Lobby bij rijk en belangenvertegenwoordiging bij MIRT-planuitwerking ten behoeve van RVVP-project “Verbreiding A20 Nieuwerkerk aan den IJssel - Gouwe aquaduct: monitoring Planuitwerking MIRT”: Een schriftelijke consultatie van de BAG A20 heeft plaatsgehad ten behoeve van besluitvorming door de minister over de optimalisatie van het voorkeursalternatief. Verder is onze zorg over de voortgang van het project A20 doorgegeven aan de provincie toen herprioritering van een aantal rijksprojecten aan de orde was. De verbreding van de A20 viel niet onder de lijst van wegen- en vaarwegenprojecten die door minister Harbers van Infrastructuur en Waterstaat gepauzeerd worden. In het BO MIRT van november 2023 is door gedeputeerde en minister besproken dat zij in gesprek treden zodra de eerste resultaten van het stikstofonderzoek voor de A20 Nieuwerkerk a/d IJssel – knooppunt Gouwe (de benodigde stikstofruimte voor dit project en het verkrijgen daarvan) beschikbaar zijn. In de afweging worden ook de projecteffecten op het onderliggend wegennet (onder andere N219/N457) meegenomen.
- Lobby bij onder andere rijk en provincie en ten behoeve van RVVP-project “N210 Algeracorridor: ontsluiting Krimpenerwaard richting Rotterdamse regio verbeteren”: in het BO MIRT van 10 november 2022 is het besluit genomen om het voorgenomen voorkeursalternatief vast te stellen gericht op maximale benutting van de bestaande wegcapaciteit van de Algerabrug met een extra autorijstrook op de Algeraweg in Noordelijke richting, een ongelijkvloerse oplossing bij Capelseplein. Daarnaast wordt nader onderzoek gedaan naar een verbinding voor langzaam verkeer over de Hollandse IJssel en optimalisaties aan de bestaande fietsroute over de Algerabrug. Verder vonden er kortetermijnmaatregelen plaats, variërend van het verbeteren van fietsroutes tot onderzoek naar de openingstijden van de brug, als onderdeel van het gebiedsprogramma Mobiliteit en Verstedelijking (MOVE).

In juni 2023 is in de Krimpenerwaard een vervolgonderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor het optimaliseren van bestaande bushaltes langs de N210. Daarbij is onderzocht hoe de veiligheid van de reizigers kan worden verbeterd en welke voorzieningen uitgebreid en/of verbeterd kunnen worden. Onder meer onder invloed van de coronapandemie is besloten om niet te richten op één vervangende P+R-locatie, maar om

de hub-functie van 6 haltes op te waarderen, tegelijk met de door de provincie voorziene opwaardering van de bushaltes. Omdat de aanpassingen grotendeels op provinciaal grondgebied liggen, is afgesproken dat de provincie Zuid-Holland trekker wordt van dit project.

Inzet op thema's die een bijdrage vormen aan een of meer speerpunten, bijvoorbeeld het stimuleren van OV-gebruik en ketenmobiliteit of flexibel reisgedrag:

- Vervolgonderzoek station/transfertiem Gouweknoop, RVVP-project "Ontwikkeling station Gouweknoop en P+R": het vervolgonderzoek op de eerdere quickscan van Movares uit 2020 is eind 2023 afgerond. Met het onderzoek hebben de gemeenten Zuidplas en Gouda breed willen kijken naar de mogelijkheden in het gebied voor ontsluiting in relatie tot een OV-hub. De presentatie van de resultaten zal begin 2024 plaatsvinden, waarna de lobby zich daarop kan gaan richten.
- Aanbesteding concessie Zuid-Holland Noord (ZHN), in afstemming met de Stuurgroep Aanbesteding ZHN: In de periode februari-mei 2023 vond de beoordeling plaats van de inschrijvingen. De winnaar van de aanbesteding is bekend: vanaf eind 2024 mag Qbuzz B.V. 13 jaar het busvervoer in de regio Zuid-Holland Noord uitvoeren. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben de concessie op 4 juli verleend. Het bedieningsniveau in de concessie zal in december 2024, uitgedrukt in dienstregelingsuren, ongeveer terugkeren op het niveau van vóór de coronapandemie. De bussen die gaan rijden zullen volledig uitstootvrij zijn.
- Advies in Concessie Zuid-Holland Noord voor het openbaar busvervoer en de treindienst Alphen aan den Rijn - Gouda over onder andere de dienstregeling, in de Stuurgroep Zuid-Holland Noord en de Stuurgroep Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda. In de stuurgroep ZHN is de dienstverlening voor 2024 besproken. Arriva gaat zijn laatste jaar van de concessie in, de noodconcessie loopt eind 2024 af. De nieuwe concessie is in de zomer van 2023 definitief gegund aan Qbuzz. Het aantal dienstregelingsuren bus was ongeveer 90% ten opzichte van pre corona 2019.
- Landsdelige OV- en Spoortafel: gemeente Gouda heeft namens de regio gereageerd op de adviesaanvraag van de NS inzake de dienstregeling 2024.
- Een werkgroep OV en Ketenmobiliteit is ingesteld om de afstemming en uitvoering te bevorderen.
De werkgroep richt zich op de consequenties van de nieuwe busconcessie Zuid-Holland Noord. Ook andere onderwerpen op het vlak van ketenmobiliteit en OV zullen als ze relevant zijn geagendeerd worden.
- RVVP-project 4 "Snelfietsroutes / doorfietsroutes":
 - Snelfietspad Gouda-Rotterdam: is in ontwikkeling. Er wordt ook gekeken naar de ambitieroute.
 - Onderzoek snelfietspad Rotterdam-Lekkerkerk, samenhang met maatregelen Algeracorridor.
 - Snelfietspaden Gouda-Bodegraven en Gouda-Alphen aan den Rijn: worden in Beter Bereikbaar Gouwe verband verder uitgewerkt.

Opstart nieuwe projecten en voortgang reguliere trajecten en processen:

- RVVP-project "Beter Bereikbaar Gouwe". De studie Beter Bereikbaar Gouwe is globaal samen te vatten in vier hoofdpunten, te weten:

1. Uitvoeren van maatregelen op de Gouwe waardoor de vaarveiligheid verder toeneemt.
2. Uitvoeren van fietsmaatregelen waardoor veiligheid en bereikbaarheid van OV-locaties verbeterd wordt.
3. Ambitie aansluiting N11 en A12 hoger op de politieke agenda krijgen.
4. Afronden van de aanvullende studies “onderdoorgang Hazerswoude-Dorp” en “drie oeverbindingen met de bijbehorende tracés in Boskoop (Noord, Midden en Zuid)”.

Ad.3 De provincie meldt in zijn coalitieakkoord dat het veranderend rijksbeleid voor infrastructuur, met de focus op beheer en onderhoud, de Bodegravenboog binnen het programma Beter Bereikbaar Gouwe verder uit beeld heeft gebracht. De provincie laat de ambitie om het betreffende gebied beter bereikbaar te maken niet los. Begin 2024 zal een vervolgonderzoek starten over hoe de aansluiting N11 en A12 kan worden verbeterd. Het vervolgonderzoek bestaat uit meerdere onderdelen, te weten: ontwerp van ontbrekende aansluiting, verbeteren van de fietsverbinding en mogelijke optimalisaties aan de N459. Met inzicht in al deze onderdelen kan een tot een gefaseerde aanpak worden overgegaan.

- Entameren en stimuleren van activiteiten uit het Regionaal Actieprogramma verkeersveiligheid 2022-2024: De nadruk in dit programma ligt op een integrale aanpak van gedrag, infra en handhaving. Risicosturing is daarbij het sturingsinstrumentarium. Voor de uitvoering van het regionaal uitvoeringsprogramma in de periode 2022-2024 is onder de noemer gedragsbeïnvloeding door Regio Midden-Holland 707.625 euro subsidie toegekend in het kader van de Subsidieregeling Mobiliteit Provincie Zuid-Holland. De gemeenten hebben in aanvulling op de regionale inzet ook subsidie toegekend gekregen voor de uitvoering van projecten op lokaal niveau met een omvang van 249.972 euro. In totaal wordt tijdens de driejarige programmaperiode in lokaal en regionaal verband daarmee voor een bedrag van 1.427.419 euro aan gedragsbeïnvloedingsprojecten gerealiseerd, waarvan 957.597 euro (ruim 2/3e deel) subsidie van de provincie betreft. In 2023 heeft inzet plaatsgevonden voor diverse regionale en lokale activiteiten uit het actieprogramma zoals School op Seef en Totally Traffic.
- Voordracht voor subsidie regionale verkeer- en vervoerprojecten vanuit de Subsidieregeling Mobiliteit (SRM) van Provincie Zuid-Holland. Namens de regiowegbeheerders gaat het om 1,2 miljoen euro, met de regionale gebiedsagenda mobiliteit als onderlegger: Doel van de regionale gebiedsagenda mobiliteit is om te komen tot een integrale gebiedsaanpak op het vlak van mobiliteit (onder andere. OV, infra, fiets). Duurzaam Veilig is daar ook onderdeel van.
- Duurzame mobiliteit: in 2023 is gewerkt aan de opbouw van de activiteiten op het vlak van duurzame mobiliteit, in lijn met het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP). Een werkgroep duurzame mobiliteit is opgericht om de afstemming van beleid en de uitvoering van projecten en activiteiten op het vlak van duurzame mobiliteit te bevorderen. Door het bestuurlijk overleg Verkeer en Vervoer is besloten tot de inzet van 1 fte aan extra projectcapaciteit om te kunnen werken aan de wensen op het vlak van duurzame mobiliteit. Het bestuurlijk overleg wil daarnaast een integraal beleidskader deelmobiliteit opstellen voor de regio.
- Laadinfrastructuur: de regio participeert in de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur Zuid-West (RAL). De provincie Zuid-Holland is recent een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met het Rijk aangegaan voor de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur. Per regio komt er 0,5 fte beschikbaar voor een regiovertegenwoordiger. Gouda als centrumgemeente

vertegenwoordigt de regio al in de RAL en zal de vertegenwoordiger faciliteren voor de regio.

- Lobby in diverse bovenregionale overlegverbanden, zoals voor OV in de komende decennia in landsdelige OV- en Sportafels.

Wat heeft het gekost voor de regio?

Het bestuurlijk overleg Verkeer en Vervoer had in 2023 een totaal budget beschikbaar van € 63.715,- waarvan € 49.136,- is besteed. De gerealiseerde kosten 2023 hebben betrekking op:

- Kosten voor inhuur coördinator uitvoering regionaal mobiliteitsprogramma
- Kosten voor het opstellen van een monitoringsrapportage RVVP
- Kosten voor het begeleiden van de werkgroep duurzame mobiliteit
- Kosten voor het landelijke reizigers onderzoek

3.1.3 Programma Ruimte en Wonen

Wat wilden we bereiken?

- Wij willen een vitale regio zijn, waar ruimte is voor innovatie, een goed functionerende woningmarkt op lokaal en regionaal niveau en ruimte voor economische groei.
- Wij willen een ontwikkelingsgerichte ruimtelijke ordening met aandacht voor (OV-) bereikbaarheid.
- Wij willen de kwaliteiten van de woonmilieus in verschillende delen van de regio versterken waarbij er ruimte is voor flexibiliteit en bewegingsruimte binnen gedeelde kaders.
- Wij willen het aanbod op de woningmarkt doen aansluiten bij de behoefte en bijdragen aan de verstedelijkingsopgave.
- We gaan daarbij uit van grotere betrokkenheid van externe partners, gemeenten en gemeenteraden in de netwerksamenwerking. Dit biedt ruimte om snel op onvoorziene kansen en ontwikkelingen in te spelen.
- Wij leveren strategische inbreng vanuit de regio in omgevingsvisies van provincie en Rijk in het kader van de Omgevingswet.
- De Agenda Verstedelijking en Mobiliteit dragen we actief uit binnen en buiten de regio.
- Wij willen inspelen op klimaatverandering door bevorderen van maatregelen op het gebied van ruimtelijke adaptatie.
- Het vraagstuk rondom “slappe bodem” en bodemdaling brengen we op een nationaal niveau onder de aandacht en we benutten de kansen die slappe bodem biedt.

Wat is er gerealiseerd?

- Wij hebben gelobbyd voor (co-)financiering van projecten aan de hand van het investeringsadvies Agenda Verstedelijking en Mobiliteit.
- Wij hebben bijgedragen aan de verstedelijkingsstrategie en groeiagenda Zuid-Holland.
- Wij hebben ingespeeld op de Statenverkiezingen 2023 door contacten te leggen met (nieuwe) Statenleden en gedeputeerden Ruimte en Wonen.
- Wij hebben deelgenomen aan bovenregionale overleggen over ruimte, wonen en verstedelijking.
- Wij hebben deelgenomen aan het NOVEX-gebied Groene Hart.
- Wij hebben zienswijzen ingediend op gewijzigd provinciaal omgevingsbeleid en zijn hierover in gesprek gegaan.

- Wij hebben ingespeeld op de ruimtelijke puzzel van de provincie met de Ambitieagenda Midden-Holland en zijn hierover in gesprek gegaan met Provincie Zuid-Holland.
- Wij hebben een reactie opgesteld en ingediend op het Ontwikkelperspectief Groene Hart en zijn hierover in gesprek gegaan met Programmabureau Groene Hart.
- Wij hebben de werkregio ruimtelijke adaptatie Midden-Holland gefaciliteerd met werksessies en bestuurlijk overleg. Dit doen we in het kader van het Deltaprogramma.
- Wij hebben een subsidieaanvraag ingediend in het kader van de impulsregeling ruimtelijke adaptatie.
- Wij hebben het regionaal woningbouwprogramma geactualiseerd.
- Wij hebben afspraken gemaakt over opgaven en ambities voor de woningmarkt door ondertekening van de regionale realisatieagenda Midden-Holland.
- Wij hebben regionale woondealtafels georganiseerd en zijn hierover in gesprek gegaan met de provincie en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Wij hebben deelgenomen aan bovenregionaal overleg over de regionale realisatieagenda woningbouw.
- Wij hebben een plan opgesteld voor afspraken over opvang van asielzoekers, ter uitvoering van afspraken in de Provinciale Regietafel Asielzoekers.
- Wij hebben gecoördineerde inbreng en belangenbehartiging in de provinciale regietafel duurzame opvang asielzoekers georganiseerd.
- Wij hebben uitvoering gegeven aan de regionale realisatieagenda woningbouw door het inrichten van diverse nieuwe overleggen met corporaties en ontwikkelaars.
- Wij hebben een subsidieaanvraag ingediend in het kader van de regionale versnellingstafel woningbouw Midden-Holland.
- Wij hebben een startnotitie opgesteld voor een regionale woonzorgvisie, in samenwerking met het Sociaal Domein.
- Wij hebben verbindingen gelegd met aanpalende beleidsterreinen: duurzaamheid, verkeer/vervoer en economie, onderwijs, arbeidsmarkt, klimaatadaptatie en bodemdaling.
- Het Platform Slappe Bodem* en Regio Deal bodemdaling Groene Hart zijn benut om kennis en ervaringen rondom bodemdaling te delen; kennis te ontwikkelen en het Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen in Gouda te realiseren. Via het Platform Slappe Bodem wordt het vraagstuk rondom “slappe bodem” en bodemdaling blijvend bij zowel de gemeentelijke, waterschaps-, provinciale als landelijke politiek onder de aandacht gebracht.

Wat heeft het gekost?

Het bestuurlijk overleg Ruimte en Wonen had in 2023 een totaal budget beschikbaar van € 81.686,- waarvan € 63.086,- is besteed. De gerealiseerde kosten 2023 hebben betrekking op:

- De projectmatige kosten “Regionale woonzorgvisie Regio Midden-Holland”.
- De projectmatige kosten “Ondersteuning 3^e subsidieaanvraag impulsregeling”.
- De projectmatige kosten “Agenda Verstedelijking en Mobiliteit”

* Platform Slappe Bodem is een netwerksamenwerking van de gemeenten in Midden-Holland, gemeenten buiten Midden-Holland, waterschappen en provincies. Het Platform Slappe Bodem heeft een eigen overlegstructuur, bestuur en eigen financiering op basis van het Strategische Agenda Platform Slappe Bodem 2020-2024. Het Platform Slappe Bodem wordt gefaciliteerd door de regio Midden-Holland.

3.1.4 Programma Duurzaamheid

Wat wilden we bereiken?

Op basis van de begroting 2023 waren de activiteiten van het programma Duurzaamheid gericht op de punten:

- Overkoepelende doelstellingen:
 - Wij willen integraal samenwerken met relevante stakeholders en andere vakgebieden aan gezamenlijke ambities om te verduurzamen.
 - Wij willen duurzaamheid in de regio aanjagen.

- Opgavegerichte doelstellingen:
 - Wij willen kennis en best-practices uitwisselen over de transitievisie warmte, het Schone Lucht akkoord en andere duurzame ontwikkelingen waar elke gemeente mee te maken heeft.
 - Wij zetten ons in voor de ontwikkeling van duurzame energie in de regio voor zover dit niet in andere processen is geborgd.
 - Wij willen circulair ondernemen stimuleren en circulair handelen in onze eigen gemeentelijke organisaties borgen.
 - Wij willen bedrijven ondersteunen in hun wettelijke en bovenwettelijke verduurzamingsopgave, met name op het gebied van energiebesparing en duurzame energie opwek.
 - Wij willen biodiversiteit stimuleren, indien hier landelijk meer prioriteit aan gegeven gaat worden.
 - Wij willen inzicht hebben in de mogelijkheden om verduurzaming te financieren.

Wat is er gerealiseerd?

Om integraal samen te werken met relevante stakeholders en andere vakgebieden aan gezamenlijke ambities om te verduurzamen, hebben wij tijdens elke vergadering van het bestuurlijk overleg Duurzaamheid een externe locatie bezocht en rondleidingen gekregen om kennis op te doen en te netwerken.

Om biodiversiteit te stimuleren hebben we:

- Een regionale kansenkaart biodiversiteit opgesteld.
- Een keer per maand komt de werkgroep biodiversiteit bij elkaar om onder andere kennis te delen.
- Externe locaties bezocht waar maatregelen om de biodiversiteit te vergroten zijn uitgevoerd.

Om ons in te zetten op de ontwikkeling van duurzame energie in de regio hebben wij een gecombineerd overleg met het bestuurlijk overleg Ruimte over het proces en de inhoud van de Regionale Energie Strategie.

Om kennis en best-practices uit te wisselen, hebben we gewerkt aan:

- Kennisuitwisseling over de transitievisie warmte (uitvoering door de ODMH).
- Kennisuitwisseling over circulaire economie (uitvoering door de ODMH).
- Samenwerking in de regionale energiestrategie (RES), de werkgroepen met de ODMH en Groene Hart Werkt! en deelname aan het Schone Lucht Akkoord.

Wat heeft het gekost voor de regio?

Het bestuurlijke overleg Duurzaamheid had in 2023 een totaal budget beschikbaar van € 45.000,- waarvan € 43.869,- is besteed. De gerealiseerde kosten 2023 hebben betrekking op:

- Kosten voor het samenstellen van een biodiversiteiten kanskaart.

3.1.5 Cultuur

Wat wilden we bereiken?

- Cultuureducatie bevorderen en op de agenda houden binnen het primair onderwijs, de culturele instellingen en de gemeenten.
- Het hebben van een zo breed mogelijk cultuurpalet in de regio Midden-Holland, afgestemd op de behoeften van het onderwijs en het aanbod van de culturele instellingen.
- Via het subsidieprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit met elkaar werken aan het stimuleren, verbreden en verankeren van cultuuronderwijs op basisscholen. Met als doel om kinderen te laten profiteren van goed cultuuronderwijs waarin ze plezier hebben en belangrijke vaardigheden opdoen. De speerpunten zijn bepaald in het gezamenlijke projectplan 'Cultuureducatie Verrijkt je Kijk!', behorend bij de subsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024.
- Verbinding tussen de vijf gemeenten realiseren via onderwerpen zoals een culturele belevingsroute Midden-Holland, deelname aan de subsidieregeling Samen Cultuurmaken en het vaststellen van regionale speerpunten.

Wat is er gerealiseerd?

Cultuureducatie bevorderen en de deelname aan het subsidieprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit:

- Evalueren van de deelname aan de subsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit met de deelnemende gemeenten en het Fonds voor Cultuurparticipatie.
- Zorgdragen voor actieve deelname van de 5 gemeenten aan het subsidieprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 in de samenwerking met de penvoerder, Cultuureducatiegroep.
- Uitvoering geven aan projectplan 'Cultuureducatie Verrijkt je kijk!' voor deelname aan subsidieprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024.

Een zo breed mogelijk cultuurpalet:

- Verbinding realiseren van vraag en aanbod tussen de gemeenten, scholen en culturele instellingen.
- Versterken en delen van het culturele aanbod door inzet van subsidiemogelijkheden, daarbij centraal stellen van de behoeften van het onderwijs.

Verbinding tussen de vijf gemeenten realiseren via verschillende onderwerpen zoals:

- Realisatie en promotie van de culturele belevingsroute door Midden-Holland door de vijf gemeenten.
- Verbinding realiseren met partners in het culturele en het sociale domein voor de nieuwe subsidieregeling Samen Cultuurmaken. Na een informatieve gezamenlijke start bijeenkomst

heeft elke gemeente de afweging gemaakt hier wel of niet aan deel te nemen en hoe hier invulling aan te geven.

- Tijdens het Bestuurlijk Platform Cultuur zijn de twee speerpunten bepaald voor de komende vier jaar; jongeren & cultuur en immaterieel Erfgoed.
- Gezamenlijk brief aan ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap met een pleidooi om als Regio Midden-Holland een stedelijke culturregio te worden.

Wat heeft het gekost?

De activiteiten voor het programma cultuur worden buiten de gemeenschappelijke regeling Regio Midden-Holland om gefinancierd en daarmee niet in de administratie geregistreerd.

3.1.6 Wat heeft het programma Regio Midden-Holland gekost?

Over het gehele jaar bedraagt het positieve resultaat van het programma Regio Midden-Holland € 204.443,- positief.

Regio Midden-Holland		2023	
	KS Omschrijving	Realisatie	Begroting
	Algemene Bijdrage	-439.062	-439.062
	Overige Bijdragen	-39.653	-30.000
	Projectbaten	-595.430	-762.000
Totaal Baten		-1.074.145	-1.231.062
	Personeelskosten	16.691	16.500
	Apparaatskosten	50.592	69.000
	Directe productkosten	273.168	455.707
	Doorberekende kosten	61.672	77.572
	Projectlasten	595.430	762.000
Totaal Lasten		997.552	1.380.779
Totaal saldo van baten en lasten		-76.593	149.717
Mutatie reserve		-127.850	-179.707
Resultaat		-204.443	-29.990

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar "Toelichting exploitatie Regio Midden-Holland".

3.1.7 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

In de programmaverantwoording moet ook het overzicht Algemene dekkingsmiddelen worden gegeven. Voor onze gemeenschappelijke regeling interpreteren wij dit als de inwonerbijdragen die de deelnemende gemeenten betalen aan de Regio Midden-Holland (hoewel dit volgens het BBV niet als zodanig kwalificeert). Bijlage 1 geeft het overzicht van deze inwonerbijdragen.

3.2 Paragrafen

Artikel 26 van het BBV schrijft voor dat in het jaarverslag dezelfde paragrafen opgenomen moeten worden als die in de begroting opgenomen zijn.

3.2.1 Lokale Heffingen

De paragraaf betreffende de lokale heffingen is niet van toepassing. De inwonerbijdragen die de deelnemende gemeenten betalen beschouwen wij als algemeen dekkingsmiddel.

3.2.2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

De paragraaf weerstandsvermogen dient te omvatten:

- a. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de Regio Midden-Holland beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- b. Een inventarisatie van de risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Hierbij dient bijvoorbeeld te worden gedacht aan risico's in het kader van organisatieontwikkelingen, rechtmatigheid, garantieverplichtingen, voldoen aan formele voorschriften met betrekking tot de uitvoering van regelingen door de Regio Midden-Holland;
- c. Het beleid omtrent de risicobeheersing en de risico's en de realisatie daarvan.

Ad a. Weerstandsvermogen:

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin we in staat zijn middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. Een buffer is daarom wenselijk. Bij het weerstandsvermogen gaat het dus om de robuustheid van de begroting.

In de regeling is bepaald dat de kosten, die niet uit andere inkomsten kunnen worden gedekt, ten laste van de deelnemende gemeente komen. Dat impliceert dat de financiële gevolgen van risico's, die niet binnen de begroting kunnen worden opgevangen, uiteindelijk ten laste van de vijf deelnemende gemeenten zullen worden gebracht.

Deze bepaling zou tot de opvatting kunnen leiden, dat het niet nodig is om over weerstandscapaciteit te beschikken. Daartegen staan de volgende argumenten:

- De Regio Midden-Holland is zelfstandig rechtspersoon met eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
- Het is onwerkbaar voor de Regio Midden-Holland (en voor de gemeenten) als de Regio Midden-Holland zich voor iedere tegenvaller tot de gemeenten moet wenden, met het verzoek om een (incidentele of structurele) verhoging van de bijdrage.

Het is kortom uit financieel, bestuurlijk en organisatorisch oogpunt van belang en gewenst dat Regio Midden-Holland de beschikking heeft over een weerstandsvermogen van voldoende omvang. In dit licht is al eerder in het Algemeen Bestuur de afspraak gemaakt dat Regio Midden-Holland dient te beschikken over een algemene reserve met een omvang van € 100.000,-.

Wanneer een risico zich voordoet, welke niet kan worden opgevangen in de reguliere exploitatie, zal in eerste instantie een beroep gedaan worden op de weerstandscapaciteit.

Tot de aanwezige weerstandscapaciteit kunnen worden gerekend (in volgorde van aanspreken bij het voordoen van een risico):

1. Algemene reserve
2. Verhoging inwonerbijdrage
3. Verzilveren eventuele stille reserves

In de navolgende tabel is een overzicht van de reserves opgenomen die tot de weerstandscapaciteit worden gerekend. Bij de bepaling van de omvang van de aanwezige weerstandscapaciteit worden de onbenutte capaciteit en stille reserves in eerste instantie niet meegerekend.

De hoogte van de weerstandscapaciteit op basis van de stand per 31-12-2023 in de jaarrekening 2023 (vóór resultaatbestemming):

Vrij aanwendbare reserves behorend tot weerstandscapaciteit	Bedrag in €
Algemene reserve	100.000
Totaal weerstandscapaciteit	100.000

De gekwantificeerde risico's dienen op de weerstandscapaciteit in mindering te worden gebracht. Hoewel niet alle risico's in de risicoparagraaf zijn gekwantificeerd lijkt de weerstandscapaciteit van de Regio Midden-Holland vooralsnog nagenoeg toereikend.

Ad b. Risico's:

Reservevorming

Het Algemeen Bestuur heeft op 4 oktober 2023 bepaald dat een bedrag van € 100.000 in de algemene reserve beschikbaar moet zijn om eventuele risico's te kunnen dekken. Indien het risicoprofiel van Regio Midden-Holland in de toekomst wijzigt, dan zal in overleg met het bestuur bepaald worden of de omvang van de algemene reserve gewijzigd moet worden.

Op basis van de afspraken wordt een positief resultaat aan de deelnemers gerestitueerd en / of aan de bestemmingsreserves toegevoegd.

Projecten

Bij projecten is vaak sprake van medefinanciers zoals provincies en ministeries. Bij de start van projecten, waar bestuurlijk al toe is besloten, blijkt de financiering nog niet altijd volledig gegarandeerd. Daarnaast is het niet altijd zeker dat de aangekondigde of toegezegde betalingen werkelijk worden voldaan, bijvoorbeeld omdat in latere fasen allerlei voorwaarden en eisen worden gesteld. Daardoor bestaat het risico dat dergelijke projecten uiteindelijk met een negatief saldo moeten worden afgesloten.

Ad c. Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's en de realisatie daarvan:

Dit beleid is in het kader van het BBV opnieuw geformuleerd. Zoals onder a. is aangegeven zijn belangrijke delen van dit beleid beschreven in de nota reserves en voorzieningen waarvan is bepaald dat deze eens per 4 jaar moet worden geactualiseerd. De vastgestelde nota van oktober 2020 is in 2023 geactualiseerd en in de vergadering 4 oktober 2023 door het Algemeen Bestuur vastgesteld.

Kengetallen

In navolging van voorgaande jaren moet in de jaarstukken 2023 op grond van een nieuwe ministeriële regeling de volgende financiële kengetallen weergegeven worden.

Jaarverslag jaar 2023	Verloop van de kengetallen		
	Verslag 2022	Begroting 2023	Verslag 2023
Kengetallen:			
netto schuldquote	-50,6%	-63,7%	-57,4%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-50,6%	-63,7%	-57,4%
solvabiliteitsrisico	48,0%	34,7%	51,9%
structurele exploitatieruimte	2,9%	0,0%	5,3%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De netto schuldquote 2023 is ten opzichte van 2022 afgenomen. Omdat Regio Midden-Holland alleen kortlopende en geen langlopende verplichtingen heeft is de netto schuldquote negatief. Met de huidige vlottende middelen kan de vlottende passiva volledig gedekt worden.

Het corrigeren voor alle verstrekte leningen wijzigt de netto schuldquote niet. De Regio Midden-Holland verstrekt immers geen leningen.

Solvabiliteit gaat over de vraag of een organisatie in staat is om aan alle financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio 2023 is ten opzichte van 2022 met 3,9% toegenomen. Regio Midden-Holland heeft met een percentage van 51,9% een zeer goede positie om alle financiële verplichtingen met eigen middelen te kunnen betalen. Per saldo heeft de mutatie in het eigenvermogen en de vlottende passiva tot gevolg dat het eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal groter is geworden waardoor de solvabiliteitsratio is toegenomen.

De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een organisatie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Uit de resultaten blijkt dat de structurele baten van de Regio Midden-Holland hoger zijn dan de structurele lasten, hetgeen een financieel gezonde situatie weergeeft.

De kengetallen voor de grondexploitatie en de belastingcapaciteit zijn niet van toepassing op de Regio Midden-Holland.

3.2.3 Onderhoud Kapitaalgoederen

In deze paragraaf dient inzicht te worden gegeven in de realisatie van het beleid ten aanzien van het onderhoud van kapitaalgoederen en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties ten opzichte van de begroting. Het gaat hierbij tevens om het verlangde onderhoudsniveau, de (lange termijn) onderhoudsplanung voor alle belangrijke activa en het voorzieningenbeleid terzake.

Regio Midden-Holland heeft geen kapitaalgoederen en is daarmee de paragraaf onderhoud kapitaal goederen voor Regio Midden-Holland niet van toepassing.

3.2.4 Financiering

In deze paragraaf dient de realisatie van de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille te worden opgenomen.

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van februari 2012 is een herzien Treasurystatuut vastgesteld. In dit statuut wordt de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Het statuut maakt een objectieve en transparante verantwoording vooraf en achteraf mogelijk. Met de in 2015 uitgevoerde transitie heeft er in de eerste helft van 2016 een aanpassing van het Treasurystatuut plaatsgevonden. Jaarlijks wordt zowel in de begroting als in de jaarrekening een treasuryparagraaf opgenomen. In deze paragraaf worden de specifieke beleidsvoornemens respectievelijk de uitvoering van het beleid op het gebied van de treasury vastgelegd.

In het kort wordt de huidige situatie weergegeven met betrekking tot een aantal aandachtspunten:

Financieringspositie

De financieringspositie wordt als volgt weergegeven (bedragen x € 1.000):

	Ultimo 2023	Ultimo 2022
Boekwaarde vaste activa	0	0
Overige verbonden partijen	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>
Deze boekwaarde wordt gefinancierd met:		
Langlopende schulden	0	0
Eigen vermogen	617	540
Voorzieningen	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal financiering	<u>617</u>	<u>540</u>
Financieringsoverschot	<u>617</u>	<u>540</u>
Toename financieringsoverschot	<u>77</u>	

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan in welke mate in de financiering van investeringen mag worden voorzien in de vorm van kortlopende middelen. Volgens de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) bedraagt de kasgeldlimiet 8,2 % van het totaal van de (primitieve) begroting ad € 1.039.362,- ofwel € 85.228,-.

Volgens de jaarrekening 2023 bedraagt het overschot op de vlottende middelen (bedragen x € 1.000):

Totaal vlottende passiva	571
Totaal vlottende activa	<u>1.188</u>
Overschot middelen	<u>-617</u>

Dit blijft dus binnen de norm. De confrontatie van de kasgeldlimiet aan de netto vlottende schuld heeft periodiek plaatsgevonden.

Renterisicobeheer

Bij het aantrekken van langlopende financiering stelt de wet FIDO een norm waaraan het renterisico van de langlopende opgenomen leningen als geheel moet voldoen. Deze norm wordt aangeduid als de renterisiconorm en bedraagt 20% van het begrotingstotaal. De aflossingen en renteherzieningen van de bestaande leningenportefeuille mogen jaarlijks deze norm niet overschrijden. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal van € 1.039.362,- ofwel € 207.872,-.

Renterisico's	2023
Renteherzieningen	0
Aflossingen	<u>0</u>
Renterisico	0

Berekening renterisiconorm

Begrotingstotaal 2023	1.039.362
Percentage cf. regeling	<u>20%</u>
Renterisiconorm 2023	207.872

Toetsing renterisico aan norm

Renterisico	0
Renterisiconorm	<u>207.872</u>
Onderschrijding	-207.872

De Regio Midden-Holland heeft in 2023 geen langlopende geldleningen en is er ook geen aangegaan waardoor er in 2023 geen renterisico is.

Geldstromenbeheer

De kosten van het geldstromenbeheer hebben wij beperkt door gebruik te maken van het "pakket geïntegreerde dienstverlening" van BNG Bank. Het betalingsverkeer is uitgevoerd door de BNG Bank. In 2023 heeft de beschikbare overtollige liquiditeit geresulteerd in een renteresultaat van € 39.653,-.

Financiering

De Regio Midden-Holland is na de overdracht van de langlopende geldlening aan de ODMH in 2015 geen financieringen meer aangegaan. Het saldo van financieringen was gedurende het gehele jaar 2023 nihil.

3.2.5 Bedrijfsvoering

De Regio Midden-Holland heeft voor de uitvoering van de bedrijfsvoeringstaken (Financiën en Informatisering en Automatisering) voor onbepaalde tijd een dienstverleningsovereenkomst met de Omgevingsdienst Midden-Holland afgesloten.

De Regio Midden-Holland zet voor de communicatie, bestuurlijke en ambtelijke informatiedeling onder meer haar websites, bestuurs-informatiesysteem, digitale nieuwsbrieven, perscommunicatie en sociale media (twitter) in.

Rechtmatigheid:

Hierna wordt ingegaan op welke wijze rechtmatigheid gevolgen heeft voor de jaarstukken.

Getrouwe financiële verantwoording van een onrechtmatig beheer

De getrouw opgestelde financiële verantwoording kan reeds inzicht geven in een mogelijk onrechtmatig financieel beheer. De financiële gevolgen van een mogelijk onrechtmatig beheer kunnen immers getrouw in de jaarrekening worden verwerkt, dan wel worden toegelicht.

Getrouwe vermelding in het jaarverslag van een (on)rechtmatig beheer

Voor de rechtmatigheidscontroles is het belangrijk dat de gemeenschappelijke regeling zelf vastlegt welke normeringen men onderkent inzake de uitvoering van de rechtmatigheidscontrole. Welke verordeningen zijn geïnventariseerd, welke betekenis is er aan de relevante bepalingen gegeven, hanteert men in het eerste jaar een “gedoogbeleid”, welke zaken zijn tussentijds geaccordeerd, enzovoorts.

Tijdens de vergadering van 4 oktober 2023 heeft het Algemeen Bestuur de controleverordening voor de Regio Midden-Holland vastgesteld. Hiermee maakt de Regio Midden-Holland inzichtelijk welke afspraken van toepassing is op de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur en de accountantscontrole van de Regio Midden-Holland. Dit is nodig voor het dagelijks bestuur en de accountant die een oordeel moeten geven over de rechtmatigheid van de administratie van de Regio Midden-Holland.

Rechtmatigheidsverantwoording:

Met ingang van verslagjaar 2023 legt het dagelijks bestuur zelfstandig verantwoording af in de jaarrekening over de naleving van de financiële rechtmatigheid. Deze verantwoording is opgenomen in hoofdstuk 4.4.8 van de jaarrekening.

De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

In navolging van het interne controleplan zijn verbijzonderde interne controles (VIC) uitgevoerd, waarbij we in nauwe samenspraak met de accountant de omvang van de steekproeven en de uit te voeren controles bepaald hebben. Met onze interne controles hanteren we de goedkeurings- en rapporteringstoleranties, zoals vastgelegd in het Controleprotocol 2023.

Rapporteringstolerantie	Verantwoordingsgrens
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	3%
Onduidelijkheden in de controle (% lasten)	3%

Voor het jaar 2023 is de verantwoordingsgrens op basis van de werkelijke lasten vastgesteld op € 29.927,-. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Begrotingscriterium

De begrotingsrechtmatigheid heeft betrekking op het financiële handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting. Dit wordt formeel als volgt omschreven: "Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten (exploitatie), alsmede de balansposten (investeringen), dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium).

In 2023 zijn geen begrotingsonrechtmatigheden geconstateerd.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel intern als extern.

In 2023 zijn controles uitgevoerd in het kader van de wet- en regelgeving voor de (Europese) aanbesteding en voor de WNT-verantwoording. Hierbij zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Het derde criterium betreft misbruik en oneigenlijk gebruik. Veelal is M&O-beleid geïntegreerd binnen de processen. Qua onderbouwing van de verantwoording op dit gebied kan daarom gebruik worden gemaakt van de procescontroles die worden uitgevoerd om vast te stellen of voldaan is aan het voorwaardencriterium.

Op 4 oktober 2023 is door het Algemeen Bestuur de Management Rapportage vastgesteld. In deze rapportage staat onder andere de bestuurlijke afspraak omschreven dat een restant van de reguliere jaarbudgetten van de bestuurlijke programma's éénmalig in aanmerking komen voor budgetoverheveling naar begrotingsjaar 2024. Na afloop van begrotingsjaar 2023 is het Algemeen Bestuur op de hoogte gebracht van de geprognosticeerde budgetoverhevelingen naar het volgende begrotingsjaar.

Regio Midden-Holland heeft een beperkte begroting. Ten tijde van de transitie (medio 2015) zijn de personeels, huisvesting en investeringskosten door de deelnemers overgenomen. Daarnaast zijn alle activa (o.a. inventaris, automatisering en pand) door de Omgevingsdienst Midden-Holland overgenomen. Om deze reden beperkt de interne controle zich tot een toetsing op het gebied van de budgethoudersregeling. Bij de controle is er bij één factuur een boekhoudkundige fout geconstateerd die resulteert in een kleine afwijking, deze afwijking valt ruim binnen de gestelde verantwoordingsgrens en behoeft daarom niet verantwoord te worden.

Conclusie

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten en ook de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves.

3.2.6 Openbaarheid

Op 1 mei 2023 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Deze wet verplicht bestuursorganen om op termijn verschillende categorieën documenten uit eigen beweging openbaar te maken (actieve openbaarmakingsplicht). In de jaarlijkse verantwoording moet verslag worden gedaan van de uitvoering van de Woo.

Regio Midden-Holland heeft in 2023 als volgt invulling gegeven aan de verplichtingen uit de Woo: Regio Midden-Holland is aangesloten op Overheid.nl. Er is gestart met het openbaar maken van een aantal van de informatiecategorieën die (in de toekomst) openbaar gemaakt moeten worden, te weten de bereikbaarheidsgegevens, informatie over de organisatie en werkwijze. Regio Midden-Holland bereidt zich voor op de openbaarmaking van andere informatie categorieën zoals de agenda en vergaderstukken van het algemeen bestuur welke momenteel op het openbare deel van onze website worden gepubliceerd.

3.2.7 Verbonden Partijen

De Regio Midden-Holland heeft geen verbonden partijen (een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeenschappelijke regeling een bestuurlijk én een financieel belang heeft). De relatie tussen de Regio Midden-Holland en de deelnemende gemeenten valt niet onder deze noemer.

4 Jaarrekening

Hierna wordt via de balans met toelichting en de resultatenrekening met toelichting de financiële verantwoording afgelegd over het in het jaar 2023 gerealiseerde beleid.

4.1 Balans Regio Midden-Holland per 31 december 2023

(bedragen x € 1.000) ACTIVA	Ultimo 2023	Ultimo 2022
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa</i>		
- Investerings met een economisch nut	0	0
Totaal vaste activa	0	0
Vlottende activa		
<i>Uitzettingen met en rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		
- Vorderingen op openbare lichamen	19	19
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	554	491
<i>Liquide middelen</i>		
- Bank- en giroaldi	505	501
<i>Overlopende activa</i>		
	111	115
Totaal vlottende activa	1.188	1.126
Totaal activa	1.188	1.126

(bedragen x € 1.000) PASSIVA	Ultimo 2023	Ultimo 2022
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>	617	540
- Algemene reserve	100	100
- Bestemmingsreserves	313	362
- Nog te bestemmen resultaat	204	78
Totaal vaste passiva	617	540
Vlottende passiva		
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	122	93
- Overige schulden	122	93
<i>Overlopende passiva</i>	450	493
Totaal vlottende passiva	571	586
Totaal passiva	1.188	1.126

4.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

4.2.1 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

4.2.2 Vaste activa

Materiële vaste activa - Investerings met economisch nut

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven over de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Activa soort	regeling	Afschrijvingstermijn
Automatisering (laptops en I-pads)	verordening 212	4
Automatisering (mobiele telefoons)	verordening 212	2
Automatisering (Management Informatie Systeem)	verordening 212	4

Operational leasing wordt niet als actief in de balans verwerkt. Wel wordt de omvang van de langjarige verplichtingen die uit hoofde van leasing, huur en anderszins zijn aangegaan in de toelichting vermeld. Tevens kunnen deze worden betrokken in de paragraaf met betrekking tot het weerstandsvermogen.

4.2.3 Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

De te ontvangen bijdragen van overheden waarvoor kosten zijn gemaakt zijn ondergebracht bij de vlottende activa. De waardering is gebaseerd op kosten minus eventuele bijdragen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

4.2.4 Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

1. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten.
2. bestaande risico's op balansdatum ter zake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.
3. kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie.

4.2.5 Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

4.2.6 Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

In het jaar 2011 zijn de verplichtingen die voortvloeien uit bijdragen van overheden ondergebracht bij de vlottende passiva. De waardering is gebaseerd op bijdragen minus bestedingen.

4.2.7 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT.

4.2.8 Grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaarden criterium, het begrotings criterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - o Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 4 oktober 2023 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld;
 - o Voor het begrotings criterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het Algemeen Bestuur zijn gemeld;
 - o Het derde criterium betreft misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - o Een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 29.927,-) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - o Een rapporteringstolerantie van € 10.000,- is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

4.3 Toelichting op de balans

Activa

4.3.1 Materiele vaste activa

In 2019 heeft de laatste afschrijving op materiele vaste activa plaatsgevonden die tijdens de transitie van het ISMH naar de Regio Midden-Holland in 2015 zijn geïnvesteerd. Deze investeringen hadden volledig betrekking op automatisering die gekoppeld was aan een afschrijvingstermijn van 4 jaar.

Omdat de werkzaamheden / activiteiten door medewerkers van de vijf deelnemers worden uitgevoerd, heeft Regio Midden-Holland geen investeringen in materiele vaste activa en is het saldo nihil.

4.3.2 Vlottende activa

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Soort vordering	Saldo 31-12-2023	Voorziening voor oninbaarheid	Saldo 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	18.647	0	19.031
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	553.793	0	490.632
Totaal	572.440	0	509.662

De uitstaande vorderingen betreffen vorderingen op openbare lichamen, waartoe ook de deelnemende gemeenten behoren. De uitzettingen in 's rijks schatkist betreft het saldo van verplicht schatkistbankieren.

Schatkistbankieren

In december 2013 is de Wet Schatkistbankieren ingevoerd. Op grond van deze wet is een drempel vastgesteld met het bedrag dat decentrale overheden buiten de schatkist mogen aanhouden. De drempel is vanaf 1 juli 2021 vastgesteld op 2,00% van het jaarlijkse begrotingstotaal, met een minimum van € 1.000.000,-.

Berekening drempel schatkistbankieren 2023

Primitieve begroting:	1.039.362
Percentage:	2,00%
Toegestaan drempel:	20.787

De toegestane drempel is lager dan het minimumbedrag, zodat voor de Regio Midden-Holland het minimumbedrag voor de drempel van toepassing is.

Het gemiddelde saldo per kwartaal dat in 2023 buiten de schatkist is gehouden bedroeg:

1e kwartaal	€ 500.043,75
2e kwartaal	€ 500.096,28
3e kwartaal	€ 500.171,10
4e kwartaal	€ 500.194,81

Het gemiddelde saldo per kwartaal is in 2023 ruim onder het minimum drempelbedrag van € 1.000.000,- gebleven. Heel het jaar 2023 is het banksaldo boven de € 500.000,- dagelijks automatisch afgeroomd naar de schatkistrekening, indien het saldo onder de € 500.000,- uitkwam heeft er een automatische aanvulling plaats gevonden.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Banksaldi	504.557	501.363
	<u>504.557</u>	<u>501.363</u>

De Bank Nederlandse gemeenten heeft per 1 januari 2019 voor onbepaalde tijd een krediet in Rekening-courant verstrekt voor maximaal € 436.817,- die aangesproken kan worden indien de liquiditeit op de bankrekening niet toereikend is. Tot op heden is er geen gebruik gemaakt van de faciliteit.

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Nog te ontvangen bedragen	101.937	9.909
Vooruitbetaalde bedragen	2.601	105.319
Nog te ontvangen middelen van de overheid	6.794	0
	<u>111.333</u>	<u>115.228</u>

Op 31 december 2023 heeft de totale overlopende activa een saldo van € 111.333,-, dit saldo is als volgt onderbouwd:

1. Nog te ontvangen bedragen;
 - a. Een saldo van € 73.595,- heeft betrekking op de terug te vorderen bijdrage inzake het vooruit gefinancierde project "MKB deal / Triple Helix" die door gemeente Krimpenerwaard is gecoördineerd.
 - b. een saldo van € 21.175,- heeft betrekking op de terug te vorderen btw over het 4^e kwartaal 2023.

- c. een saldo van € 7.167,- heeft betrekking op te ontvangen creditrente 4^e kwartaal 2023 van de schatkistrekening.
- 2. Vooruitbetaalde bedragen:
 - a. De vooruitbetaalde kosten ad. € 2.601,- hebben betrekking op de aansprakelijkheidsverzekering en licentie website Regio Midden-Holland voor het jaar 2024.
- 3. Nog te ontvangen middelen van de overheid;
 - a. Het nog te ontvangen bedrag van € 6.794,- heeft betrekking op het project Provinciale Regietafel Asielzoekers. Dit saldo wordt gefinancierd door de in 2023 aangevraagde provinciale subsidie. Naar verwachting zal het subsidiebedrag in 2024 op de bankrekening ontvangen worden waarmee het project wordt voortgezet.

Omschrijving project	Saldo per 1-1-2023	Mutaties balans +	Aanwending +	Vrijval +	Toevoegingen -/-	Saldo per 31-12-2023
Provinciale Regietafel Asielzoekers	0		106.794		100.000	6.794
Totaal	0	0	106.794	0	100.000	6.794

Passiva

4.3.3 Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Algemene Reserve	100.000	100.000
Bestemmingsreserves	312.536	362.060
Resultaat	204.444	78.327
	<u>616.979</u>	<u>540.387</u>

Van het exploitatiesaldo 2022 ad € 78.327,- is conform het besluit van het Algemeen Bestuur het volledige resultaat toegevoegd aan de bestemmingsreserves. In onderstaand overzicht is in de kolom resultaat bestemming 2022 een uiteenzetting gedaan van deze toevoeging.

Reserves	Saldo 31-12-2022	Resultaat- bestemming 2022*	Terugbetaling deelnemende gemeenten	Saldo 01-01-2023	Onttrekkingen	Toevoegingen	Vrijval	Saldo 31-12-2023
Algemene reserve								
Algemene reserve	100.000	0	0	100.000	0	0	0	100.000
Totaal algemene reserve	100.000	0	0	100.000	0	0	0	100.000
Bestemmingsreserves								
Regio Midden-Holland	362.060	78.326	0	440.386	54.255	0	73.595	312.536
Totaal bestemmings- reserves	362.060	78.326	0	440.386	54.255	0	73.595	312.536
Totaal reserves	462.060	78.326		540.386	54.255	0	73.595	412.535
Resultaat boekjaar	78.326	-78.326	0	0	0	0	0	0
Totaal eigen vermogen	540.386	0	0	540.386	54.255	0	73.595	412.535

De totale onttrekkingen en vrijval ten laste van de bestemmingsreserve bedragen per saldo € 127.850,- van de begrote onttrekkingen ad € 179.707,-. De onttrekkingen betreffen de uitputting van de bestemmingsreserves:

1. Programma Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt ad. € 32.032,-
2. Programma Verkeer en Vervoer ad. € 4.137,-
3. Programma Ruimte en Wonen ad. € 18.086,-

De vrijval van € 73.595,- betreft de onttrekking uit de bestemmingsreserve Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt. Deze vrijval heeft betrekking op de niet bestede bijdragen van het project "MKB deal / Triple Helix".

In de bijlage 2 is het verloop en de verdeling van de reserves nader gespecificeerd. Ook is daar de bestemming nader toegelicht.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn in de volgende categorieën in te delen:

1. onderhoudsvoorzieningen
2. bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten
3. verplichtingen of verliezen waarvan de omvang onzeker is, doch waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten
4. van derden verkregen middelen welke specifiek besteed moeten worden

Met de in 2015 uitgevoerde transitie en de notariële overdracht van het pand is er voor geen van de vier genoemde categorieën een voorziening van toepassing.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

Tijdens de uitgevoerde transitie is de langlopende geldlening tezamen met de notariële overdracht van pand in 2015 aan de ODMH overgedragen. Het balanssaldo en de totale rentelast voor het jaar 2023 met betrekking tot de vaste schulden is nihil.

4.3.4 Vlottende passiva

Op basis van het BBV dienen niet-bestede middelen van uitkeringen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel als 'vooruitontvangen middelen' op de balans verantwoord te worden onder de overlopende passiva. Verder zijn onder de vlottende passiva kortlopende schulden opgenomen.

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Overige schulden < 1 jaar	121.588	93.196
Overlopende passiva *	449.763	492.672
	<u>571.351</u>	<u>585.868</u>

Kortlopende schulden korter dan één jaar

De samenstelling van de overige schulden is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Crediteuren	121.588	93.196
	<u>121.588</u>	<u>93.196</u>

* Overlopende passiva

De post overlopende passiva betreft het saldo van:

- nog te betalen kosten lokale projecten verkeersveiligheid (ad. € 39.511,-)
- nog te betalen projectkosten “verkeersveiligheid” inzet verkeersleerkrachten en Totaly Traffic 2023 (ad. € 58.404,-)
- nog te betalen kosten programma Verkeer en Vervoer (ad. € 36.326,-)
- nog te betalen kosten Inhuur projectleider project Provinciale regietafel asielzoekers (ad. € 11.794,-)
- nog te betalen kosten project Slappe Bodem (ad. € 4.080,-)
- nog te betalen overige apparaatskosten (ad. € 12,-)

Daarnaast bedraagt het saldo van ontvangen bedragen van overheidsinstellingen waartegenover nog verplichtingen staan € 299.636,-.

De specificatie van de vooruit ontvangen middelen van overige Nederlandse overheidslichamen waartegenover verplichtingen staan is als volgt:

Omschrijving project	Saldo per 1-1-2023	Aanwending	Vrijval	Toevoeging	Saldo per 31-12-2023
		-/-	-/-	+	
Actie agenda AVM/ Ruimtelijke puzzel / Novex Groene Hart	5.667	5.667			0
Slappe bodem	101.500	205.746		219.111	114.865
Verkeersveiligheid 2022	7.986	480			7.506
Verkeersveiligheid 2023	0	257.489		307.248	49.759
Uitvoeringskosten RVVP RMP	0	4.860		120.000	115.140
Mobiliteitsprogramma Duurzaamheid	4.850				4.850
Economie Midden-Holland	7.517				7.517
Totaal	127.519	474.242	0	646.360	299.636

Algemene toelichting op de verschillende soorten mutaties:

- Mutaties balans: Deze projecten muteren van activa naar passiva of omgekeerd, afhankelijk van het saldo van deze projecten;
- Aanwending: In deze kolom worden de bestedingen voor de projecten weergegeven;
- Vrijval: Ten gunste of ten laste van de exploitatie komende resultaten van de projecten. Een negatief bedrag toont een tekort in het project. Een positief bedrag laat zien dat project met een overschot eindigt.
- Toevoegingen: In deze kolom worden de inkomsten van de projecten weergegeven.

4.3.5 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De niet uit de balans blijvende verplichtingen zijn door de in 2015 uitgevoerde transitie sterk afgenomen. De personele verplichtingen op het gebied van verlof en vakantiegeld zijn door overplaatsing van het personeel naar de deelnemende gemeenten niet meer van toepassing. Met de notariële overdracht van de materiele vaste activa (o.a. de gronden, terreinen en pand) aan de ODMH zijn ook de jaar overschrijdende contracten op het gebied van de huisvesting komen te vervallen.

De Regio Midden-Holland heeft een dienstverleningsovereenkomst voor onbepaalde tijd op het gebied van financiën en ICT met de ODMH afgesloten. De financiële omvang van de dienstverleningsovereenkomst is maximaal € 77.572,- per jaar.

4.4 Overzicht van baten en lasten

4.4.1 Overzicht van baten en lasten

Omschrijving Programma	Programmabegroting 2023			Begroting 2023 ná wijziging			Rekening 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Regio Midden-Holland algemeen	1.039.362	-1.039.362	0	1.380.779	-1.201.062	179.717	997.552	-1.034.294	-36.742
Subtotaal	1.039.362	-1.039.362	0	1.380.779	-1.201.062	179.717	997.552	-1.034.294	-36.742
Totaal Regio Midden-Holland algemeen	1.039.362	-1.039.362	0	1.380.779	-1.201.062	179.717	997.552	-1.034.294	-36.742
<u>Algemene Dekkingsmiddelen</u>									
Saldo Financieringsfunctie	0	0	0	0	-30.000	-30.000	0	-39.851	-39.851
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	0	0	0	0	-30.000	-30.000	0	-39.851	-39.851
Totaal saldo van baten en lasten	1.039.362	-1.039.362	0	1.380.779	-1.231.062	149.717	997.552	-1.074.145	-76.593
<u>Toevoegingen / Onttrekkingen aan reserves</u>									
Regio Midden-Holland	0	0	0	0	-179.707	-179.707	0	-127.850	-127.850
Subtotaal Toevoegingen / Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	-179.707	-179.707	0	-127.850	-127.850
Resultaat	1.039.362	-1.039.362	0	1.380.779	-1.410.769	-29.990	997.552	-1.201.995	-204.443

De vennootschapsbelasting over het jaar 2023 is nihil. De Regio Midden-Holland heeft, onder begeleiding van een deskundig fiscalist, een analyse uitgevoerd inzake de vennootschapsbelastingplicht. Geconcludeerd is dat de Regio Midden-Holland geen vennootschapsbelasting hoeft te betalen en zelfs geen aangifte hoeft te doen.

4.4.2 Verschillenanalyse overzicht van baten en lasten

In onderstaande tabel worden de verschillen getoond tussen de begrote en de gerealiseerde baten en lasten.

Verschillenanalyse Bedragen * € 1.000,--	Begroting 2023 na wijziging	Jaarrekening 2023	Saldo	V/N
Regio Midden-Holland				
Baten	-1.201	-1.034	167	N
Lasten	1.381	998	-383	V
Totaal saldo van baten en lasten	180	-37	-216	V
Mutaties reserves	-180	-128	52	N
Resultaat (subtotaal)	0	-165	-165	V
Algemene Dekkingsmiddelen				
Baten	-30	-40	-10	V
Lasten	0	0	0	
Totaal saldo van baten en lasten	-30	-40	-10	V
Mutaties reserves	0	0	0	-
Resultaat (subtotaal)	-30	-40	-10	V
Resultaat (totaal)	-30	-204	-174	V

Toelichting exploitatie Regio Midden-Holland

De baten zijn in werkelijkheid € 166.570,- lager dan begroot. Als gevolg van de onvoorspelbaarheid van de projecten zijn de projectbaten lager uitgevallen dan aanvankelijk is begroot, de projecten zijn meerjarig van aard en worden daardoor in 2024 voortgezet en zijn onder overlopende passiva op de balans verantwoord. Anderzijds zijn de baten in de algemene dekkingsmiddelen € 9.653 hoger doordat er meer creditrente op de liquide middelen is ontvangen dan voor 2023 begroot was.

Aan lasten is € 383.227,- minder uitgegeven dan vooraf begroot was. Het verschil tussen de begroting en realisatie wordt onder andere veroorzaakt doordat:

- De begrote projectlasten met ruim € 166.570,- niet in 2023 zijn uitgeput. Als gevolg van de onvoorspelbaarheid van de projecten zijn de projectlasten lager uitgevallen dan aanvankelijk is begroot, de projecten zijn meerjarig van aard en worden daardoor in 2024 voortgezet.
- De begrote kosten programma Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt die betrekking hebben op het project "MKB deal / Triple Helix" met € 73.595,- niet zijn uitgeput.
- De begrote overige directe productkosten met ruim € 56.900,- niet in 2023 zijn uitgeput.
- De begrote apparaatskosten met ruim € 18.400,- niet in 2023 zijn uitgeput.
- De begrote kosten DVO ODMH hebben een onder uitputting van € 15.900,-

De budgetten van de vier bestuurlijke tafels zijn verdeelt in een regulier budget 2023 en een onttrekkingsbudget uit de beschikbare bestemmingsreserves. In onderstaand overzicht is weergegeven dat van het totaal beschikbaar budget € 52.988,- niet in 2023 is besteed.

Omschrijving budget	Budget 2023	Bestemmings-reserve	Totaal budget 2023	Realisatie / vrijval	Vershil
Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt	€ 45.000,00	€ 124.306,28	€ 169.306,28	€ 150.627,22	€ 18.679,06
Ruimte en Wonen	€ 45.000,00	€ 36.686,49	€ 81.686,49	€ 63.086,36	€ 18.600,13
Verkeer en Vervoer	€ 45.000,00	€ 18.715,00	€ 63.715,00	€ 49.136,47	€ 14.578,53
Duurzaamheid	€ 45.000,00	€ -	€ 45.000,00	€ 43.869,45	€ 1.130,55
Totaal	€ 180.000,00	€ 179.707,77	€ 359.707,77	€ 306.719,50	€ 52.988,27

Toelichting:

Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt:

Het bestuurlijk overleg Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt had in 2023 een totaal budget beschikbaar van € 169.306,-. Het budget is onder te verdelen in:

1. Een begroot bedrag van € 105.319,- ten behoeve van het project “MKB deal / Triple Helix. Van dit budget is:
 - a. € 31.724,- ten laste van het project besteed.
 - b. € 73.595,- niet aan het project besteed. Omdat de project bijdragen door gemeente Krimpenerwaard in 2021 is vooruit gefinancierd en er een vordering op de balans staat, zal het niet bestede bedrag in 2024 worden teruggevorderd.
2. Een begroot bedrag van € 63.987,- ten behoeve van het reguliere programma Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt. Van dit budget is € 45.308,- besteed en hebben betrekking op:
 - a. De projectmatige kosten “Regionale kwalitatieve bedrijventerreinenstrategie Midden-Holland”.
 - b. Externe inhuur ter ondersteuning van de MKB Deal Midden-Holland.

Het niet besteden jaarbudget 2023 zal voor de uitvoering van projecten naar 2024 doorgeschoven worden.

Ruimte en Wonen:

Het bestuurlijk overleg Ruimte en Wonen had in 2023 een totaal budget beschikbaar van € 81.686,- waarvan € 63.086,- is besteed. De gerealiseerde kosten 2023 hebben betrekking op:

- De projectmatige kosten “Regionale woonzorgvisie Regio Midden-Holland”.
- De projectmatige kosten “Ondersteuning 3^e subsidieaanvraag impulsregeling”.
- De projectmatige kosten “Agenda Verstedelijking en Mobiliteit”

Het niet besteden jaarbudget 2023 zal voor de uitvoering van projecten naar 2024 doorgeschoven worden.

Verkeer en Vervoer:

Het bestuurlijk overleg Verkeer en Vervoer had in 2023 een totaal budget beschikbaar van € 63.715,- waarvan € 49.136,- is besteed. De gerealiseerde kosten 2023 hebben betrekking op:

- Kosten voor inhuur coördinator uitvoering regionaal mobiliteitsprogramma
- Kosten voor het opstellen van een monitoringsrapportage RVVP
- Kosten voor het begeleiden van de werkgroep duurzame mobiliteit
- Kosten voor het landelijke reizigers onderzoek

Het niet besteden jaarbudget 2023 zal voor de uitvoering van projecten naar 2024 doorgeschoven worden.

Duurzaamheid:

Het bestuurlijke overleg Duurzaamheid had in 2023 een totaal budget beschikbaar van € 45.000- waarvan € 43.689,- is besteed. De gerealiseerde kosten 2023 hebben betrekking op:

- Kosten voor het samenstellen van een biodiversiteiten kansenkaart.

Het niet besteden jaarbudget 2023 zal voor de uitvoering van projecten naar 2024 doorgeschoven worden.

De werkelijke mutatie in de reserves heeft ten opzichte van de begrote mutatie een afwijking van € 51.857,-. Dit verschil wordt verklaart door de hierboven genoemde toelichting en wordt veroorzaakt doordat:

- bij het opstellen van de begroting een volledige uitputting van het jaarbudget 2023 en de saldi van de bestemmingsreserves van de bestuurlijke tafels waren opgenomen. In werkelijkheid is van de geprognosticeerde mutatie in deze bestemmingsreserves (ad € 179.707,-) slechts € 127.850,- gerealiseerd.

4.4.3 Onvoorzien

In de programmaverantwoording wordt inzicht gegeven in het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien. In de begroting 2023 van de Regio Midden-Holland was geen post onvoorzien geraamd. In geval van onvoorziene kosten die de exploitatie overstijgen wordt dekking gevonden in de algemene reserve, dan wel zijn de deelnemende gemeenten aansprakelijk.

4.4.4 Incidentele baten en lasten

De exploitatie 2023 van Regio Midden-Holland bevat diverse incidentele baten en lasten die gerealiseerd zijn en eenmalig in de exploitatie geboekt zijn. Hieronder zijn de incidentele baten en lasten weergegeven.

De incidentele lasten 2023 zijn als volgt te specificeren:

- Kosten project uitvoeringskosten Triple Helix overleg (MKB deal) ad. € 31.724,-
- Kosten programma Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt ad. € 308,-
- Kosten programma Ruimte en Wonen ad. € 18.086,-
- Kosten programma Verkeer en Vervoer ad. € 4.136,-

De incidentele baten 2023 zijn als volgt te specificeren:

- De vrijval van de bestemmingsreserve Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt, deze vrijval heeft betrekking op de onder uitputting van het project "MKB deal / Triple Helix" welke Regio Midden-Holland in 2021 vooruit heeft gefinancierd. De niet uitgeputte bijdragen / vrijval bedraagt € 73.595,-.

4.4.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Exploitatie Regio Midden-Holland

Omschrijving	Baten/Lasten	Omschrijving	2023	
			Realisatie	Begroting
Regio Midden-Holland	Baten	Algemene Bijdrage	-439.062	-439.062
		Overige Bijdragen	-39.653	-30.000
		Projectbaten	-595.430	-762.000
	Totaal Baten		-1.074.145	-1.231.062
	Lasten	Personeelskosten*	16.691	16.500
		Apparaatskosten	50.592	69.000
		Directe Productkosten	273.168	455.707
Doorberekende kosten		61.672	77.572	
Projectlasten		595.430	762.000	
Totaal Lasten		997.552	1.380.779	
Totaal saldo van baten en lasten			-76.593	149.717
Mutatie Reserves	Baten	Onttrekking reserves	-127.850	-179.707
		Totaal Baten	-127.850	-179.707
	Lasten	Toevoeging reserves	0	0
		Totaal Lasten	0	0
Totaal Mutatie Reserves			-127.850	-179.707
Resultaat			-204.443	-29.990

* De genoemde personeelskosten betreffen een kleine uitbreiding van de uren van de secretaris die niet door de gemeente Gouda gefaciliteerd worden.

Toelichting exploitatie Regio Midden-Holland

Algemene bijdrage

De algemene bijdrage (inwonersbijdragen) zijn conform de begroting. In bijlage 1 is de onderbouwing en het inwonersaantal, waarop de bedragen gebaseerd zijn, terug te vinden.

Overige bijdragen

De werkelijke overige bijdragen zijn hoger dan begroot en hebben betrekking op de over 2023 ontvangen creditrente. De creditrente vloeit voort uit de beschikbare creditgelden die op de BNG en schatkist bankrekening geregistreerd stonden. Ten tijde van het opstellen van de begroting is er rekening gehouden met € 30.000,-, in werkelijkheid bedraagt de creditrente over 2023 in totaal € 39.653,-.

Projecten

De werkelijke baten en lasten waren in 2023 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de onvoorspelbaarheid van projecten als gevolg van hun doorlooptijd. Diverse projecten zijn meerjarig van aard en worden daardoor in 2024 voortgezet. De saldi van die projecten zijn onder overlopende passiva op de balans verantwoord.

Personeelskosten

De te leveren capaciteit van huidige ambtelijk secretaris wordt voor 18 uur gefaciliteerd door gemeente Gouda. De geprognosticeerde € 16.500,- voor personeelskosten heeft betrekking op een

uren uitbreiding van 4 uur per week die gezamenlijk door de deelnemers gefinancierd worden. De gerealiseerde kosten bedragen € 16.691,-.

Apparaatskosten

De realisatie van de apparaatskosten zijn ruim € 18.400,- lager dan begroot. De oorzaak van de onderschrijding is enerzijds dat er bij de bepaling van de begroting een werkbudget is bepaald welke niet gekoppeld zijn aan vaste verplichtingen waardoor de uitputting onvoorspelbaar is.

Het budget van de apparaatskosten heeft onder andere betrekking op kosten op het gebied van communicatie, voorlichting, vergaderingen en bijeenkomsten.

Directe productkosten

De realisatie van de directe productkosten zijn ruim € 182.500,- lager dan begroot. Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat de beschikbare programmabudgetten, en de daaraan gekoppelde onttrekkingen bestemmingsreserves, niet volledig zijn besteed. Daarnaast heeft het in 2021 vooruit gefinancierde project "MKB deal / Triple Helix" een budgetonderschrijding waardoor de in 2023 begrote kosten lager uitvallen. In hoofdstuk 4.4.2 "Verschillenanalyse overzicht van baten en lasten" is een toelichting van het verschil tussen begroting en realisatie weergegeven.

De programmabudgetten zijn in 2023 gesplitst in een regulier budget en het aanvullende budget, het aanvullende budget betreft het budget die vanuit 2022 naar 2023 is overgeheveld.

Doorberekende kosten

De realisatie van doorberekende kosten is € 15.900,- lager dan begroot, het verschil is volledig toe te rekenen aan de lagere kosten die betrekking hebben op de dienstverleningsovereenkomst ODMH.

Projecten

De werkelijke baten en lasten waren in 2023 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de onvoorspelbaarheid van projecten als gevolg van hun doorlooptijd. Diverse projecten zijn meerjarig van aard en worden daardoor in 2024 voortgezet. De saldi van die projecten zijn onder overlopende passiva op de balans verantwoord.

Mutatie reserves

In 2023 is in totaal € 127.850,- uit de reserve onttrokken / vrijgevallen die betrekking heeft op een:

- Onttrekking bestemmingsreserve Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt ad. € 31.724,- met betrekking tot het project "MKB deal / Triple Helix".
- Vrijval bestemmingsreserve Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt ad. € 73.595,- met betrekking tot het project "MKB deal / Triple Helix".
- Onttrekking bestemmingsreserve Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt ad. € 308,- met betrekking tot het bestuurlijke programma.
- Onttrekking bestemmingsreserve Ruimte en Wonen ad. € 18.086,- met betrekking tot het bestuurlijke programma.
- Onttrekking bestemmingsreserve Verkeer en Vervoer ad. € 4.136,-

Bij het opstellen van de begroting is aanvankelijk rekening gehouden met een volledige besteding en onttrekking van bestemmingsreserves van de bestuurlijke tafels. In hoofdstuk 4.4.2

“Verschillenanalyse overzicht van baten en lasten” is een toelichting van het verschil tussen begroting en realisatie weergegeven.

In de bijlage 2 is het verloop en de verdeling van de reserves en voorzieningen nader gespecificeerd. Ook is daar de bestemming nader toegelicht.

In onderstaand overzicht staat weergegeven welk deel van de onttrekking structureel is.

Omschrijving Programma	Raming mutaties reserves begroting 2023 na wijziging				Realisatie mutaties reserves jaarrekening 2023			
	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel
Bestuurszaken	179.707	-	-	-	127.850	-	-	-
	179.707	-	-	-	127.850	-	-	-

4.4.6 Taakvelden

Op basis van artikel 66 van het Besluit Begroting en Verantwoording, Provincies en gemeenten, is Regio Midden-Holland verplicht om uitvoeringsinformatie te verstrekken conform voorgeschreven richtlijnen en categorieën. Aangezien Regio Midden-Holland een kleine gemeenschappelijke regeling is, zijn er slechts een beperkt aantal taakvelden van toepassing die in onderstaande tabel zijn opgenomen.

Taakveld	Omschrijving	Programmabegroting 2023		Gewijzigde begroting 2023		Jaarrekening 2023		Verschil jaarrekening t.o.v. gewijzigde begroting	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0.1	Bestuur	€ 938.490	€ -938.490	€ 1.249.907	€ -1.100.190	€ 875.435	€ -952.028	€ -374.472	€ 148.162
0.4	Overhead	€ 100.872	€ -100.872	€ 100.872	€ -100.872	€ 82.465	€ -82.465	€ -18.407	€ 18.407
0.5	Treasury	€ -	€ -	€ 30.000	€ -30.000	€ 39.652	€ -39.652	€ 9.652	€ -9.652
0.10	Mutatie reserves				€ -179.707		€ -127.850	€ -	€ 51.857
0.11	Resultaat van rekening van baten en lasten			€ -29.990		€ -204.443		€ -174.453	€ -
Totaal taakvelden		€ 1.039.362	€ -1.039.362	€ 1.350.789	€ -1.410.769	€ 793.110	€ -1.201.995	€ -557.679	€ 208.774

4.4.7 EMU-saldo

Het hieronder berekende en gerealiseerde EMU-saldo geeft inzicht dat Regio Midden-Holland in het begrotingsjaar een klein financieel voordeel heeft op de uitgaven. Doordat in hoofdstuk 2.2.

“resultaatbestemming” voorgesteld wordt om € 204.443,- aan de bestemmingsreserves toe te voegen zal het eigen vermogen toenemen.

Omschrijving		Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)		-50	-149	77
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	0	0	0
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	+	0	0	0
Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-	0	0	0
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	+	0	0	0
Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	+	0	0	0
Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	0	0	0
Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	+	0	0	0
Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-	0	0	0
Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	0	0	0
Boekwinst bij verkoop effecten		0	0	0
Berekend EMU-saldo		-50	-149	77

4.4.8 Verantwoording rechtmatigheid

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 4 oktober 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 29.927,-.

Bevinding

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

-

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid.

4.4.9 Wet Normering Topinkomens

Op grond van de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sectoren (WNT) moeten gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in de jaarstukken per individuele functionaris aangeven wat het belastbare loon en de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn zijn, indien deze uitgaan boven de WNT-norm (in 2023: € 223.000). Voor elke topfunctionaris moeten deze gegevens sowieso vermeld worden. Ook als de WNT-norm niet overschreden wordt.

In 2023 heeft binnen de Regio Midden-Holland geen overschrijding plaatsgevonden van het maximum salaris als bedoeld in de WNT.

De functionarissen die bij de Regio Midden-Holland onder deze wet vallen zijn de leden van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

De leden van het algemeen bestuur zijn:

1. De heer P. Verhoeve (voorzitter), burgemeester gemeente Gouda
2. De heer F.D. van Heijningen, waarnemend burgemeester gemeente Bodegraven-Reeuwijk (tot 16 januari 2023)
3. De heer M.K.A. Grauss, burgemeester gemeente Bodegraven-Reeuwijk (per 16 januari 2023)
4. Mevrouw P.J. Bouvy-Koene, waarnemend burgemeester gemeente Krimpenerwaard
5. De heer E.J. Nieuwenhuis, burgemeester gemeente Waddinxveen
6. De heer J.F. Weber, burgemeester gemeente Zuidplas
7. De heer J.L. van den Heuvel, wethouder gemeente Bodegraven-Reeuwijk
8. De heer R.A. Tetteroo, wethouder gemeente Gouda (vertrek per 30-5-2023)
9. De heer M. Klijmij-van der Laan, wethouder gemeente Gouda (per 05-07-2023)
10. Mevrouw M.G. Boere-Schoonderwoerd, wethouder gemeente Krimpenerwaard
11. Mevrouw B.J.A. Leferink, wethouder gemeente Waddinxveen
12. De heer D.A. de Haas, wethouder gemeente Zuidplas

De leden van het dagelijks bestuur* zijn:

1. De heer P. Verhoeve, burgemeester gemeente Gouda
2. De heer F.D. van Heijningen, waarnemend burgemeester gemeente Bodegraven-Reeuwijk (tot 16 januari 2023)
3. De heer M.K.A. Grauss, burgemeester gemeente Bodegraven-Reeuwijk (per 16 januari 2023)
4. Mevrouw P.J. Bouvy-Koene, waarnemend burgemeester gemeente Krimpenerwaard
5. De heer E.J. Nieuwenhuis, burgemeester gemeente Waddinxveen
6. De heer J.F. Weber, burgemeester gemeente Zuidplas
7. De heer H.E. Postema, ambtelijk secretaris Regio Midden-Holland

* De leden van het dagelijks bestuur zijn ook lid van het algemeen bestuur.

Alle leden van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur hebben geen bezoldiging bij de Regio Midden-Holland.

Naam Topfunctionaris	Functie
H.E. Postema	Secretaris

De specificatie van de het belastbaar loon topfunctionarissen in 2023 is als volgt:

Bedragen x € 1	H.E. Postema 2023
Functiegegevens	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,61
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding*	€ 13.793,83
Beloningen betaalbaar op termijn	€ -
<i>Subtotaal</i>	€ 13.793,83
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 136.277,78
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totaal bezoldiging	€ 13.793,83
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2022	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1 - 31-12
Omvang dienstverband 2022 (in fte)	0,61
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 13.175,00
Beloningen betaalbaar op termijn	N.v.t.
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 132.000,00
Totale bezoldiging 2022	€ 13.175,00

* Voor het verrichten van werkzaamheden als Regio secretaris heeft de heer H.E. Postema een arbeidsomvang van 22 uur. Van deze arbeidsomvang wordt 18 uur door de gemeente Gouda gefaciliteerd, de overige 4 uur worden als aanvullende uren door gemeente Gouda aan Regio Midden-Holland doorbelast.

Omdat de leden van het bestuur geen bezoldiging bij de Regio Midden-Holland hebben wordt het belastbaar loon van de leden niet benoemd. De doorbelaste kosten (4 uur per week) van inhuur van de heer H.E. Postema worden vanwege de functie van secretaris wel als bezoldiging genoemd. De Regio Midden-Holland heeft geen beloningen aan de leden betaald en dit zal in de toekomst ook niet plaatsvinden.

5 Vaststelling jaarstukken 2023

Het Algemeen Bestuur van de Regio Midden-Holland wordt gevraagd, gegeven het voorstel van het Dagelijks Bestuur d.d. 3 april 2024,

BESLUIT:

de jaarstukken welke gecontroleerd zijn door de accountant voor het jaar 2023, vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 3 juli 2024.

De secretaris,

De voorzitter,

mr. drs. H.E. Postema

mr. drs. P. Verhoeve

6 Controleverklaring

Bijlagen

Bijlage 1 Inwonersbijdrage 2023 per gemeente

Gemeente	Aantal inwoners per 1-1-2021 CBS	Prognose bijdrage 2023	Prognose totaal Regio Midden-Holland
<i>bijdrage per inwoner</i>		€ 1,82	
Bodegraven-Reeuwijk	35.278	€ 64.238	€ 64.238
Gouda	73.681	€ 134.165	€ 134.165
Krimpenerwaard	56.622	€ 103.103	€ 103.103
Waddinxveen	30.479	€ 55.499	€ 55.499
Zuidplas	45.064	€ 82.057	€ 82.057
Totaal	241.124	€ 439.062	€ 439.062

Bijlage 2 Staat van reserves 2023

Omschrijving	Saldo aan het begin 2023	Bestemming resultaat vorig jaar*	Saldo begin 2023 na resultaat-bestemming	Toevoegingen	Vrijval	Incidentele Onttrekkingen	Vermindering ter dekking van afschrijving	Saldo ultimo 2023	Toelichting
Algemene Reserves									
1 Algemene reserve	100.000		100.000					100.000	
Totaal Algemene Reserves	100.000	0	100.000	0	0	0	0	100.000	
Bestemmingsreserves									
2 Bestemmingsreserve Programmaondersteuning en Lobby	88.972		88.972					88.972	Reserve ter dekking van kosten die betrekking hebben op algemene kosten voor programmaondersteuning en Lobby.
3 Bestemmingsreserve Verkeer Algemeen	30.077		30.077					30.077	AB besluit 6 oktober 2021; Saldo is bestemd als co-financiering voor het actieprogramma verkeersveiligheid 2022 - 2024.
4 Bestemmingsreserve Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt	124.306		124.306		73.595	32.032		18.679	Bestemmingsreserve heeft twee doelen: 1.) Reserve ad. € 105.319,- ter dekking van de door gemeente Krimpenerwaard gecoördineerd project "Uitvoeringsagenda Triple Helix overleg". 2.) Reserve ad. € 18.987,- ter dekking van kosten op het gebied van lobby werkzaamheden, korte onderzoeken en netwerkbijeenkomsten die betrekking hebben op het programma Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt.
5 Bestemmingsreserve Ruimte en Wonen	36.686		36.686			18.086		18.600	Reserve ter dekking van kosten op het gebied van lobby werkzaamheden, korte onderzoeken en netwerkbijeenkomsten die betrekking hebben op het programma Ruimte en Wonen.
6 Bestemmingsreserve Verkeer en Vervoer	0	18.715	18.715			4.136		14.579	Reserve ter dekking van kosten op het gebied van lobby werkzaamheden, korte onderzoeken en netwerkbijeenkomsten die betrekking hebben op het programma Verkeer en Vervoer.
7 Bestemmingsreserve Duurzaamheid	0		0					0	Reserve ter dekking van kosten op het gebied van lobby werkzaamheden, korte onderzoeken en netwerkbijeenkomsten die betrekking hebben op het programma Duurzaamheid.
8 Bestemmingsreserve Aanvullende capaciteit uitvoering van de bestuurlijke programma's	82.018	59.611	141.629					141.629	De reserve dient voor aanvullende capaciteit voor de uitvoering van jaarplannen van de vier bestuurlijke programma's.
Totaal Bestemmingsreserves	362.059	78.326	440.385	0	73.595	54.254	0	312.536	
Totaal Reserves	462.059	78.326	540.385	0	73.595	54.254	0	412.536	

* Het totaal saldo van de resultaatbestemming 2022 van € 78.326,- betreft het volledige resultaat over 2022 en is toegevoegd aan de bestemmingsreserves.

